

**Praxis Beneficiarvm D. Petri Rebvffi Montispessvlani
Ivrivm Doct. Ac Comitis, Ivrisqve Pontificii Ordinarii
Professoris Paris. & ibidem in supremo Senatu Causarum
Patroni**

**Rebuffi, Pierre
Coloniae, 1610**

Forma signauræ simplicis prouisionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63686](#)

facere videtur. derg. iur. in 6. concessio-
nisi expressionem, quam dispositionem
vocant, ac datam ultra continere dicitur.
Aegi. Bellanera. decis. 559. conclusio.

Signature 17 Quare vocetur **signature**? Resp. quia
à Papa, vel eius commissario signari solet: &
dicitur **signature**, quasi **scriptura signata**,
id est subscripta: ut in l. *subsignatum*. ff.
de verb. *sign.* & ibi *scripti*: si ergo recuse-
tur, & non signetur, non dicitur **signature**: priuatio præsupponit habitum, si-
cut positio. cap. ad dissoluendum: de sponsa. im-
puber.

Signature 18 Item inserri potest, quod si Papa con-
cedat motu proprio absque partis suppli-
catione, non poterit dici **signature**: quod
est verum, si nullam narrationem conti-
nuerit, alias fecus. nam potest esse supplica-
tio, & tamen Papa motu proprio conce-
det Bald. asserit & in c. nisi, col. i. de offic. legat.
scripti in gloss. motu proprio, informa manda.
in concord. & inferius dicetur: sed oportet
supplicationem partis præcedere Papæ
concessionem, alioqui non esset concepta
secundum curia Ro. stylum, & sic non va-
leret.

Duplex si. 19 Item cum Papa semel signaret eam, non
gaturani
fi. indiu-
sis impetrar-
zationibus no-
datur. debet concedi supplicatio duplicita: quia
in vtrique requireretur signum Papæ,
quod non solet poni, nisi in vna: & hoc fer-
uari tempore Papæ Pauli 2. in curia Ro-
mana solebat: vt superius etiam dixi fuisse
prohibitum, hodie per Datarium: & non
vidi duplicitam signaturam, nisi contine-
ret diuerfas impetrationes,

20 Item **signature falsa**, non signata ab
eo, à quo debebat signari, sed ab alio, non
meretur dici **signature**: quia denarius fal-
sus, denarius non est, gloss. in l. omnes. C. de
heret. l. eleg. inter. §. qui reprobos. ff. de pigna-
gio. Icripsi in l. Paulus. ff. de verb. sign.

Requisita 21 Secundù quæro, quæ requirantur in
in signatu-
ra. supplicatione? Resp. sequentia. Primo
partis supplicatio, quæ durat usque ad
concessum, vel fiat: & pragmatici Romani
vocant illam partis petitionem, corpus si-
gnatura, de quo inferius loquemur, quia sunt
termini dicanicorum curie Romanæ in

hac materia, ideo illis utrare materia non
confundam.

22 Secundò subscriptio Papæ, seu com-
missi, in medio facta, non in fine, vt regu-
lariter in aliis instrumentis solet fieri. *l. hac*
confutissima. C. dextra. & superius dixi in
materia tonfuræ. Hic tamen Papa in fine
petitionis partis concedit, ob id ponitur
concessum, verum quia interdum non o-
mnia conceduntur, ideo Papa apponit ea
quæ concedere vult.

23 Tertiò ponitur concessionis Papæ
declaratio ibi, & cum abolitione à cen-
tris, &c. nam quod Papa simpliciter conce-
dit, dicendo hat, vt petitur, vel concessum
ut petitur, postea exprimit, quæ concedere
velit: & hanc partem vocant practici dis-
positionem seu clausulas, vbi Papa con-
sribit illas clausulas, quas concedere cu-
pit.

24 Ponitur data supplicationis, & con-
cessionis, ibi datum, &c. ut **signature** for-
ma possit melius dignosci, hanc nunc ocu-
lis subiectio, vt Imperator in §. fin. de gradib.
cogna in insti. arboris graduum consanguini-
tatis arborem, seu formam.

Forma signature simplicis prouisi- onis cum clausularum elu- cidatione.

BEATIS. S. pater supplic. humil. S. *Corpus si-*
gnature
V deuotus illius orator Ioan-
nes Baliui, clericus Magonen. seu
seu partis
Montispess. diœc. V.I.D. Cùm ita-
que parochial, ecclesia sanctorum
Iuliani & Baralica loci de Balia-
nicis eiusdem diœces. Montis-
pessul. per obitum quondam Ludo-
uici Baliui extra Ro. cur. defuncti
vacauerit, & vacet ad præsens, qua-
tenus sibi specialē gratiam facien-
paroch. ecclesiam huiusmodi,

N 2

cuius fructus, &c. 24. duc. au. de c. se com. ex. va. an. non excedunt siue præmissio, sive alio quouscumq; persoⁿa, sc̄i per liberā resignat. d. Ludo. defunctis, vel cuiusvis alterius de illa in Ro. cu. vel extra eam, etiā corā notario pub. & testib. spon. fact, aut per constō. execrabil. seu affectionem, &c. aut in capacita- tem, seu inhabilitatem cuiuscun- que personæ, aut prouisione qua- uis, etiam Apost. autoritate facta, nulla & inualida existen. vel aliās vacet, etiā si deuol. affec. speciali- ter vel generaliter, vel aliās ex quauis cauſā, etiā disposit. vel cō- ditionaliter exprimē. generaliter reseruat, aut litig. Cuius lit. status, &c. existat eid. Io. Baliiu. oratori cōferre, & de illa etiam prouidere dig. de gra. speciali nō obstan. præ- missis, ac generalis cōcilia, & qui- busvis aliis Apostolicis, necnon prouincialibus, & synodalib. con- stitutio. & ordin. ac statut. &c. etiā iuramento. &c. roborat. priuile- giis quoq; indultis, & literis Apo- stolicis quibusvis ecclesiis, mo- nast. locis, ordinib. & personis cō- cess. &c. cæterisq; contrariis qui- buscunq; quibus & illorum teno- rib. pro hac vice derogare placeat cū clausulis opportūis & cōsuetis.

Concess. vt pet. in præsen. D.N. P.P. G. Caſſat. Card.

Et cū ab sol. à cen. ad effect. &c. Et quod ob stan. oratoris habētur pro expressis, seu in toto, vel in par-

te exprimi possint, necnon veris Dispositio, valor & vocationis mōdus, etiam seu clausa si de illa quævis generalis reserua, la, vel ad partem. Et cum clausula, Quamcunq; ge- Concess. neralem reseruationē importan. Caſſat. ex quauis cauſā, etiam dispositiūe Car. vel cōditioniliter in literis expri- men. Et cum clausula gratificatio- nis, &c. Et quod literæ in forma prouisionis gratiōsæ simplicis, seu nouæ prouisionis vel alterius sub- rogationis, etiā quo ad possess. & gratia si neutri, si nulli, si alteri, perinde etiam valere, aut alia di- ḡio oratori vtiliore via, & cū de- rogatione præmissorum, ac aliorū quorūcunq; quomodolibet con- trariorū, ac regulæ de annali pos- sessore, necnon iurispatronatus, quatenus de illo existat. Etiam si laicorum nobilium & illuſtrium personarum, etiam ex fundatione vel dotatione competat, in toto, vel pro parte, & de speciali ad vitā, &c. Et quod præmissorum omni- um & singulorū denominatio- nū, nominū & cognominū, qua- litatum, annexorum situationis fruct. de augendo & diminuēdo, ordinum, dependētiū, diœcese alio-

Subscri-
ptio papæ,
seu comiss.
 eius, vel de
legati.

aliorumque circa præmissa ne-
cessariorum maior, verior, seu
amplior expressio, seu specifica-
tio fieri possit, in liter. latiss. ex-
tenda cū derogatione statu. priu-
indul. & literar. Apostolicarum.
&c.

Datum Romæ apud Sanctum
Marcum Non. Martii, anno primo.

Forma huius supplicationis respicit
simplicem prouisionem: bullæ vero
forma inferius conscripta pertinet ad
nouam prouisionem: & utramque declar-
abo inferius in forma novæ prouisionis,
& formam vtriusque inserere volui: vt
ambæ melius intelligantur: quia pauci
noscent differentiam inter nouam &
simplicem prouisionem, quam dicam inferius
in declaratione bullæ.

Papamul-
ta habet no-
mina. Beatissimè, &c. Vocare possumus
Papam multis nominibus, vocatur enim
beatissimus hic & in cap. in nomine. 23. dist.
etiam dicitur Rom. Pontif. in cap. si gra-
tiosæ de rescr. lib. 6. in c. 1. de conf. ibid. dici-
tur etiam pontifex maximus. c. cleros. 21.
dist. in §. pontifex: dicitur etiā summus pon-
tifex: vt in clem. fin. de senti excom. & in cap.
pastoralis. de priuilei aliquando Papa: vt in
cap. vñct. 97. dist. cap. si papa. de priuilei. in 6. al-
iquando dicitur sanctissimus archiepi-
scopus magnæ Romæ: vt 21. dist. c. in tan-
tuon. [Et Imperator vocatur sanctissimus
in l. Titia. 2. §. fin. ff. de leg. 2.] aliquando
simplicer episopus. c. salvator. & cap. ex-
multis. 1. q. 3. & beatissimus est Papa. si be-
nè presit, alioqui infelicissimus in reddi-
tionis ratione, quam Deo optimo in fine
præstare tenetur: & quamvis à iure vo-
cetur multis nominibus vt scripsi, tamen
de stylo curia Romanæ in singnaturis
gratia apponi solet beatissime pater, &c.
vel sanctissime pater: & de hoc scribitur
P. sal. 104. Constituit Deus hunc dominum
domus suæ, & principe omnis posses-
sionis suæ, ac constituit eum super omnes

principes. Daniel. 2. c. de quo plura scripsi
in proem. Concor. contra hereticos.]

Pater Dicitur cura & honore, quia Omnes filii
curam omnium habere, & ei omnes ho- pape no-
norem impartiri debent, teste Bonif. in cantur &
proxim. Clement. nam postquam Deus est quare
pater omnium, & creator. cap. 1. de fami-
munit. & sic omnes sumus filii eius, ad
Galatas. 3. cap. omnes filii Dei ejus per fidem:
ob ideo Papa eius vicarius vocat omnes
filios suos: & omnes fideles vocant eum
patrem. cap. quam graui. de criminis falsi.
alioqui rescriptum nullum esset quia non
esset secundum stylum curia Romanæ
conceptum: r̄tib, & scripti informa mād.
in princ. in verb. dilectis filiis in concord. hæ-
retici vero, cum diaboli filii sint, patrem
illum colunt, & summum pontificem
contemnunt, & sunt ab omnibus etiam
contempti: sed eos cum sua pertinacia,
& infidelitate relinquamus, orantes, vt
videant opera eorum mala, & conuer-
tantur ad dominum.

Supplicat. Qui humiliter precatur,
& cum reverentia: & quidam dixerunt
hoc verbum referri à minoribus ad ma-
iores, sed adhuc subiicitur declarationis
causa, supplicans humiliter, facile obti-
net quæpet: quia humilitas Deū ipsum
etiam placat. c. quicunque. 26. q. 5. & man-
datum Papæ debet humiliter executioni
mandari. cap. cum contingat. §. 1. derecscript.
de supplicatione scripsi. in tract de supplica.
in i. tomo confit. reg. ideo alia hic non infe-
ram, nisi quod supplicatio continere de-
bet, vt petenti proficit, & alii non obsit. l. re-
scripta. C. de precib. Imperat. offer. tamen li-
cet alii obsit, si Papa concedat; hoc valet
dummodo ius quæsumum non tollatur, vt
infra constat.

S. V. Id est sanctitati vestræ: quis e- Sanctus Pa-
nim eum sanctissimum dubitet, quem a- pavocan-
pestante dignitatis attollit? c. nonnos. 40. dis & quæ
dist. & intellige quod est nomine sanctis- obrem.
simus, & qualitate: sed interdum qui-
dam pontifices actionibus & perturba-
tionibus mouentur, & caro & sanguis

N. 3

multa reuelat eis, quia homines sunt: ut dixi in prox. Concord. in verb. sanctissimo. & hoc nomen maxime Papæ conuenit tanquam præcellentis, ad Hebr. 7. c. talis enim dicebat, ut nobis esset pontifex, sanctus, innocens, & impollutus, segregatus a peccatoribus, & excelsor cœlis factus.

Ergo Papa sanctus esse debet, tum quia sanctam debet seruare vitam, quam fide est professus. Ecclesiast. 45. c. in fide & lenitate ictius sanctum fecit illum, & elegit eum ex omni carne: tum quia sanctum exequitur officium. adhuc quia sanctum membrum sancti capituli Christi efficitur, tum etiam quia à sancta nutritur ecclesia, & sancto spiritu fugerente domino famulatur. Et præcipit Lexit. 19. Sancti

*Signatura
non scribi-
tur extensi-*

estote, quia ego sanctus sum. vide 15. conditiones sanctorum per Bercho. in ut verb. sanctus, & in cap. tenere. 31. distin. vbi Archidiac. exponit sanctum pro mundo & puro, & per literas sic scribi solet. S.V. non extensem sanctitatem vestram, ad vitandum falsum, ut is qui postea voluerit fabricare signaturam, desistat, & vt breuius conficiatur, & si signatura extensem fuerit scripta, sic sanctitatem vestram suspecta presumitur: quia non est concepta secundum stylum curiae Romanae, quem obseruare iura precipiunt. c. quam graui, cum similibus. de crimine falso.

*Honoris
causa ex-
cusat signa-
tur.* Vestræ. Dicitur causa honoris: ut in simili dicit gloss. in l. i. in princ. ff. de superficieb. & in Lyna. C. vii poside. nec valeret signatura, si in ea scriberetur sanctitati tuæ, quia ab stylo devia esset, nec hic exactam dicendi rationem exquirimus, sicut apud rhetores, nec ista latinitas corrumpt signaturam, sicut de bulla, dicitur inferius per cap. ad audiencem primo. de rescript.

Deuotus illius orator. Id est de quis dicitur, addicetus sanctitati vestram, sed in quo est supplicans ante gratiam Papæ addicetus? Respon. filii nonne obligati sunt patri sic est quilibet christianus Christo, & Papæ eius vices gerenti: ob id dicit, deuotus vester, i. deditus vestram sancti-

tati tanquam verus obedientiae filius: ut scripsi in proœ. Concor.

Deuotam vocat Imperator gentem fidem, deditam & obedientiem in l. a legatis gentium deuotorum. C. de vcligal. & in l. deuotum posse fore ab omni inquietudine liberans. de meta. libr. 12. omittit alios modos, quibus accipitur hoc nomen: de quo in tract. de verb. signif. dicam.

Orator Orator. Id est precator: orat enim supplicando, ut gratiam ei Papa faciat: & dicitur in Euangelio, quæcumque o- rantes petitis, credite, obtinebitis: orare ergo debemus si quicquam obtainere velimus. & Iacob. 5. scribitur, Orate inuicem, ut saluemini. c. fin. 36. distin.

Alio modo orator dicitur legatus, seu qui ornatae orationem habet: ut docet Lucas de Penna in rub. de legat. col. i. libr. 10. C. vel orator dicitur vir bonus, & dicendi peritus: ut dicit Quintilia.

Nomen & Ioannes Balii. Nomen potentis cognomen & cognomen in supplicatione inseri debet, ut illi possit concedi: nam oportet quod exprimatur is, qui petit, sicut diciatur de libello in c. i. vbi gloss. Doct. de libelli. & iustum ob. & in l. i. ff. de edend. & omnis qui petit perendum accipit à Deo, ut est in euangelio, non tam semper Romæ à Papa si iustum non sit, quod petit, sed potenteribus dicitur, me- lius facient, si se sumptibus inanibus non vexent. l. i. ff. de inoffic. test.

Clericus Clericus. Hoc est exprimendum in imprestationibus beneficiorum. cap. cum primenda adeò de rescr. & si quis mentiatur se esse clericum, & non sit, non valebit impresta- tio. c. ex literis de transa. & cognoscitur clericus in tonsura, clem. 2. de vita & honest. cognoscetur. & in habitu. c. clerici, de viti. & hon. cler. atque in qualitate negotiorum: quia cleri- rici debent negotiis spiritualibus inqui- lare, non secularibus, rub. ne cler. vel non parum hodie differunt quidam ab aliis laicis, ne dicant à lenonibus, & latronibus, tibialia seu caligas habent laceratas, seu partitas, & diuinas sicut habent mentem diu-

diuifam, & maoniti non debent gaudere priuilegio clericali. *clemen. i. & 2. de vita & honesta. cleric.* & ideo impetrans dicit se clericum, quia laicis beneficia non sunt committenda. *capit. decernimus. de iudic. ca. 2. de infit. & d.c. cum adeo.*

Dioecesis in Magalonem. seu Montisp. Ex-imperatio primi enim debet cuius sit dioeces. is, qui *nibus est* perit, id est in qua dioecesi natus sit: quia exprimuntur cuilibet Papa in sua dioecesi prouidere in-dia & pre-mittenda. *cap. neminem. 70. dist. & præmittitur* sie Megalonen. dioeces. non dioecesis Megalonen. iur. stylum: qui stylus probatur in cap. *venerabilis. de confirmatione viti- li.* & dico Magalonen. seu Montispellulanum: quia olim fedes erat in insula Magalone: verum quia fuit translata in Montispellulanum anno Domini 1536. eo di-co seu Montispellulanum: sufficeret tamen dicere Montispellulanum ratione translationis: & si Papa mandet prouideri Petro Montispellulanum, vel Aurelian. scholastico, licet ibi studeat, si non ibi duxerit ori-ginem, non debetur beneficium illi, licet ibidem Petrus studeat: quia facilius prouidet Papa oriundis, quam aliis. *cap. neminem. 70. dist. l. in eccl. c. de Episcopis & clericis.* hoc docet Fel. in cap. *significante. col. vlt. de rescript.* quia dum dico Aurelian. intelligitur origine. *text. in l. sed & reprobari. §. amplius. ff. de excus. tut. iuncta glo. in verb. Commanea.* id est de Commanea. scribit Fel. in cap. Rodulphus, de rescript. & ego in l. 2. ff. de verbis signific. licet extra impera-tiones feresi P'pa loquatur de scholasti-cis Parisien. intelligat tam de originariis, quam de extraneis Parisiens. studentibus, per textum in cap. ex literis de constitut. cap. quia de procurat. cap. 1. de locat. scripti in scho-lastico priuilegio.

Doctor vel scholasti-cusan ex-primi de-beant. Item non solum debet exprimi cuius dioecesis sit clericus, verum utriusque iuriis doctor, vel etiam si sit scholasticus, ad mouendum & incitandum Papam, ut maiorem gratiam illi faciat: tamen doctor vel scholasticus, non tenetur exprimere illam qualitatem quo ad hoc, ut si non ex-

primat, sit subreptitia impetratio: quia ea quae reddunt difficiorem Papam ad concedendum, necessario exprimi de-bent, non autem quae eundem faciliorem reddunt. c. postulati: de rescrip. Felin. in ca. innostra, ibidem, & doct. in c. vlt. de presump. Joan. de Selua in tract. de benefic. in 3. part. q. 12. scripsi abunde in forma manda. in verb. pro expressis, in concordia.

Exprimitur etiam ecclesia parrochia. Ecclesia pa-rochialis, alias impetratio tanquam subreptitia non valeret. *cap. cum in illis. de præben. lib. 6. impetratio* ut scripsi in forma mandati. in verb. parro-chialis abunde.

Nomē san-cti prima-riū expri-mendū est Non omnī. Sanctorum, &c. Item exprimi debet nomen sancti in cuius honorem est ecclesia fundata. c. *quamvis primo. vbi glossa.* & Doct. de præbend. lib. 6. & si in honorem plurium fundata sit, illi etiam sunt exprimiendi: nam quod in uno dicitur, & in pluribus habet locum. l. 1. ff. *quod cum fals. tut. i. singularia. in fin. si cert. pet. Felin. in cap. significante. col. 1. de rescript.* non ta-men debent exprimi omnes sancti, quo-rum corpora iacent in ecclesia, vel in quorum honorem constructa sunt alta-ria: sed illi tantum, in quorum honorem primaria ecclesia erectio facta fuit: nisi primaria erectio immutata fuerit: tunc nominatio communis erit facienda pro tempore, ut scripsi in tract. *nomina question. 14. num. 40.*

Loci de balianissis. Ergo debet Locus bene-ficii sit in impetratio nibus expri-mendus & diecesis. exprimi locus, vbi situm est beneficium vacans, alias incertitudo vitiare provi-sionem. c. 2. de elect. in 6. l. ita fidei. ff. de iure fisci. nisi dicetur quod maior & verior fieri possit expressio: in inferias dicetur.

Eiusdem dioecesis Montisp. Et sic exprimi debet etiam dioeces. vbi situm est beneficium: quia Papa facilius pro-videt indigenis, quam exercit. *text. in cap. 2. 70. dist. l. in eccl. c. de episcop. & cleric.* *Error in* *dicecſ. an* *vittet inpe-rationem.* *divi in tract. de faci. poss. num. 217.* si tamen faci interior in nomine dioeces. vbi situm est beneficium, ille non vitiat impetrati-onem.

tionem fecus in errore proprie dicēc. im-
petrantis, argum. l. fin. C. de hered. insti-
vbi non debet quis esse tam stultus, vt no-
men suum, vel dicēc. sue ignoret: &
hoc docet Fel. in d. cap. significante. col. 2. de
rescrip.

In dispositione tamen signaturæ nulla
fit mentio, quod beneficium sit talis pro-
vinciæ Narbonen. vel alterius: nec dicē-
cēs, sed solum in corpore signaturæ:
quia satis expressum fuit in partis. peti-
tione, ideo non est iterum extinendum
in clausulis: & hoc nos docet stylus curiae
Romanae, qui ex inspectione formæ
signaturæ apparet.

Omissio Nota tamen, quod si aliquis petit in
dicēcēs an supplicatione sibi prouideri de beneficio
& quando Parisi dicēc. & non expressit dicēcēs
non viciet suam, si impetrans sit eiusdem dicēcēs,
in qua est sicut beneficium, tunc in bulla
exprimi poterit, talis N. clericus Paris.
dicēcēs. si vero alterius fuerit dicēcēs, nō
poterit, ideo non valebit imperatio. glōss.
& doct. in capit. si proponente, de rescriptio-
ni gratia motu proprio facta esset, vel
pro familiari Papæ scriptum fuerit, tunc
etiam si esset alterius dicēcēs exprimere-
tur, & hoc ex mente Papæ præsumpta,
qui vult suam gratiam ampliari propter
motum proprium, & in gratiam familia-
rium suorum. c. si motu proprio, de præben.
in lib. 6. serpi. 40. & ultra effectus motus
proprii in forma mandat. in Concord. in
verb. motu proprio si tamen in signatura es-
set clausula quod maior expressio fieri
possit dicēcēs & aliorum, &c. tunc valebit
imperatio: & in bulla suppleri poterit dicēcēs imperantis. & nota hos
tres casus, in quibus valet, imperatio,
quamvis dicēcēs non sit expressa impe-
rantis.

Expresso
vno vacan-
di modo a-
luis non
venit.

Per obitum N. quondam vlti-
mi possessoris extra Romanā cu-
riam defuncti vacauerit, &c. Nota
quod si unus vacandi modus exprimatur
scilicet per obitum, non venit aliis vacan-
di modus. c. suscepit, de rescript. lib. 6. ideo

non debetur id beneficium vacans per
resignationem: rūm̄a dicitur.

Iteim per obitum vacare dicit: quia be-
neficium non vacans conferri non potest,
nec decet. cap. primo & secundo, & per to-
rum, de concep. p̄tēbend. Imo qui suffici-
untur in locum viuorum, sunt commu-
nione priuandi dict. cap. primo, & in regul.
Cancellaria & inferius dicam fusus in tercia par-
te, in tract. de improbabili beneficii viuens in-
p̄teratione.

Et quamvis mortis nomine veniat & Obitus m-
mors civilis & naturalis, vidēnter interpre-
mine mon-
tes in l. Gallus, §. & quid sit tantum. ff. de liberis ciuilis &
& posthumis. gl. in dict. c. suscepit. tamen contin-
obitus appellatione non venit mors ciui-
lis, sed tantum naturalis: ideo non debe-
retur beneficium impetranti vacans per
resignationem l. fin. C. de silentia. lib. 12. cap.
primo, in 24. q. prima. inferius tamen expri-
mitur uterque modus vacandi, ut sequi-
tur: nam obire mortem vel obire diem di-
cimus, quasi ire ad mortem vel ad diem
fati extremum: & Canonum professores
vtuntur termino obitus, & pragmatici
Romanae curiæ, s. sic & Imperator in l. f.
c. solut. na. ac lūris cons. Vlpian. in l. 3. §. Pom-
po. ff. de minor.]

Aduertendum est, quod si beneficium
impetraretur quod est per se, tunc debet dici
in bulla, Cum itaque, &c. Ecclesia sancto-
rum Iuliani, &c. vt superius expressum
est: sed si beneficium sicut sit in aliqua
ecclæsia, tunc debet exprimi, non solum
in cuius est dicēcēs, sed debet dici cum
itaque, &c. quoddam simplex benefi-
cium, ac perpetuum in ecclæsia S. Mar-
celli existens, & in dicēcēs Parisiensi &c.
alias bulla esset rescribenda: vel præ-
sumeretur contra eam, quia contra sty-
lum curiæ Roma. vt superius scripsi. nec va-
leret si non transcriberetur imperatio, si
à parte opponeretur.

Quondam est aduerbum tempore. Quondam
ris, & attribuitur ferē mortuis, & signifi-
cat hic tempus præteritum. gl. in l. quid si præterit
nulla. ff. de relig. & l. eius. ff. si cert. per po-
test etiam significare præfens: vt docet gl. tempus se-
in l. 1. significant.

in l. 1. §. 1. ff. de non i oper. nunciat. de dictione olim, scribam in bulla inferius, vide Corset. in sing. incipien. instru. plene Barba. in c. præsen- tia. col. 4. de prob.

Nomen & cognomen defuncti possessoris quando omissi pos- fit.

Ludouici. Exprimendū est nomen & cognomen defuncti simpliciter, qui pos- sedit beneficium: sed si ignoratur cognomen, nomen tamen illius exprimās, & nō erit propter ea subreptitia supplicatio, dū- modo sit expressum nōmē beneficij, quia non est incertitudo: etiam poterit sup- pleri per clausulam, & quod maior, &c. de qua inferius.

Error no- minis de- functi au- ppetit in- petrationē. Caute- la quando i- gnoratur nomen & cognomen defuncti possessoris beneficij.

Si autem ignoretur nomen defuncti possessoris, & cognomen, scribas per mor- tem Nilius ultimi possessoris, &c. & ita ponas N. punctatum, & sufficit: & deniq; ponas in fine signaturæ clausulā, & quod nomen & cognomen illius ultimi possessoris in confessione literarum exprimi posse: & sic in bulla exprimetur: & valebit imperatio: vt doct. not. in cap. cum N de confit.

Exprimē- dum quā- do in curia vacat be- neficium. Ext. Ro. Cur. defuncti, &c. Id est extra Romanam curiam mortui: & debet exprimi quod intra Romanam curiam vacauerit: nam beneficia in curia vacan- tia reseruata sunt prouisioni Papæ: unde nullus alias potest illa conferre intra mē- sem à die vacationis computandum. c. 2. & 3. de preb. lib. 6. Ideo Papa vt suis prouideat domesticis & famulis, difficultius prouidet de his, quām de aliis extra curiam vacan- tibus: vnde opus est hoc exprimere, aliás imperatio non valebit, si beneficium va- cauerit in curia, vt in dicto c. 2. & curia di- citur ibi esse, ybi est Papa, non ybi est can- cellaria. gl. in dict. cap. 1.

Etiam in curia censentur vacare bene- ficia morientis intra duas dietas legales, per c. presenti, de preb. lib. 6.

Reservatio Et si in corpore signaturæ fiat expre- sionis non ex- sponius reseruationis, & in clausulis cō-

ditionalis clausula sapiens reseruationem preff. non generalem ponatur, non comprehenduntur. contine- tur aliae reseruationes, quām expressæ: vt tur. dixi in forma mand. ut. in Concord. quia clau- fulæ vnde elicuantur reseruationes vel e- lici possunt, debent exprimi, aliás non ve- nit reseruatio, imo talis signatura debet esse signata per duplex fiat, id est in corpo- re & ad partem: vt vidi in quodam libro cancellariae Romanæ conscriptum: aliás beneficia reseruata non debentur, maxi- me quā in curia Romana vacant.

Vacauerit, & vacet ad præsens. Preterim Ideo ponitur ad tollendum dubitationē, excludit- quia præteritum excludit præsens. l. si quis. præsens. ff. de iuriis omnibus. & Vergilius, Fumus Troes: fuit Ilium, &c. & si olim vacavit, nunc non vacat, sed Papa dicit, & vacet ad præsens: vnde cum nunc vacet, conferen- dum est beneficium vacans. capi. 1. §. per to- tum, de conce. præl. en. sed de præterito præ- sumimus ad præsens. c. scribam, de presump. l. siue possidet. s. c. de probat. de his scripsi in l. verbum oportebit. ff. de verb. sign.

Quatenus sibi specialem gra- Clausula tiam facientes, &c. Hæc clausula so. specialem let apponi, quando Papa de beneficio pro- gratiā fa- uider & in gratis prouisionum.

Sed quando dispensatur ad plura bene- ff. speciali- ficia: & sic in dispensationibus apponi so- bus gratis let clausula ista quatenus ipsum speciali. prosequen- bus faioribus, & gratis prosequentes, &c. dum, &c. & specialis gratia dicitur quando Papa de differunt. vno vel pluribus beneficiis vni prouidet. gl. & doc. in c. relatum, de preb. dicetur in bul- la dispensationis inferius in 2. parte.

Parochiale in ecclesiam huius Declaratio- modi, &c. Intellige dignemini confer- text. sup- re, & de illa prouidere: quod est in fine pe- plicationis sere huius supplicationis, & sic in nis. effectu petitio est, quod cum parochialis ecclesia sanctorum Iuliani, &c. vacauerit, & nunc vacet, supplicat talis N. vt digne- mini illam ecclesiam parochiale sibi con- ferre, & de illa prouidere: clausula longa est, ideo difficultis quibusdam ad intellige- dum, cum multa sint verba intermedia:

O

sed iste est stylus scriptorum curia Romanae, & maxime literarum Papæ.

Valoris ex Cuius fructus, &c. Sic solet extendi hæc clausula cuius fructus redditus, & 24. ducatos prouentus 24. due. auri de camera secundum communem aestimationem, valorem annuum non excedunt. Certum est, quod valor beneficij secundum quod communiter valet exprimi debet. *clm. i. ibi gloss. de preb. & in regula cancellaria. vi. vt annata Papæ soluatur: & est in tur. de annat. in Pragma. sed in Francia nos solemus exprimere estimationem valoris beneficij 24. ducatos: nam si non valeat trigesima dueatis, non datur annata: ideo ad illam vitandam exprimitur hic valor 24. ducatorum, & de hoc dicam *inferius in clausulis*, quod verus valor exprimi possit. &c.*

Aestimatio Item additur secundum communem estimationem: quia communis aestimatio in�ciuitur. attenditur. *l. pretiarerum, in s. f. ad legem Falcidiam. §. f. de mandat. Apostol. in concordat. facit clement. vlt. de decim. dixi de nominatio*nibus in tract. nomination. q. 9. n. 37. & in §. volumus, de collat. in concor. nam licet uno anno plus valuerit beneficium, non attenditur valor illius anni, sed quod valet communiter, & deductis oneribus: vt plene docui in d. tract. nomination. q. 9. & in interpretation. l. nice. C. de sententiis, que pro eo quod interef. in verbo subtilitatem.

1. Siue promisso, siue alio quo-
ni modo vacet, &c. Sicut supra dictum
est, uno modo vacandi expresso non venit
alius, *dictio. ca. suscepimus, de rescr. m. o.* Ideo dic-
tum hic, siue promisso, siue alio quo-
ni modo vacet: & tunc omnis vacationis mo-
dus venit per rescr. in d. c. suscepimus.

Quoni modo 2. Cautela est ergo ut hæc clausula ap-
ponatur, *videlicet Soc. in confi. 2. ex his. colun-*
m. in 1. vol. post decisi. Rose. 28. si mandeur, in no-
dum ratiōnē continet verum non fictum,
l. 1. col. 2.

3. Etiam si iure deuoluto. *C. f. in deciss. de*

preb. nisi per mortem alterius personæ va-
caret: ut inferius dicetur. vide que scripti in
forma mandat. in verb. aliam quamcumque. in
concor.

4. Tamen non comprehenditur modus
fictus, ut potè per regulam cancellariae infir-
mis resignantibus: ut plene scripti in tract.
resignat. infi. in adem regula, nisi vacaret per
obitum tempore impetrationis, & tunc
comprehenderetur: *vbi.*

5. Hæc clausula, si non peterentur à parte
non darentur, siue premisso, siue alio quo-
ni modo, &c. seu per constitutionem ex-
ecra, vacet, ac specialiter reseruatum, in-
ter alios litigiorum sit, & eius collatio de-
uoluta fuerit: *rescr. in reg. cancell. Im. Pape 8. reg. 62.* Ideo debet esse cauta pars, vt im-
petratione hoc inscribat, si illud velit obtinere,
sed si peratur, facile Papa concedit.

6. Vnde cum hæc clausula quoquis modo
omnem contineat modum, quamvis alius
impetrans verum expreſſerit modum, nō
præferetur isti, si posterior in tempore
fuerit, quia per primum et expreſſus ve-
rurus vacandi modus in genere, per hanc
clausulam: *rescr. in gl. d. reg. cancell. 62.*

7. Limitatur quando unus vacandi mo-
dus tantum eslet expreſſus in bulla, & in
executoriis literis omnis modus, velista torus
clausula quoquis modo: certè per hoc non prode-
veniret alius modus, quām in bulla ex-
preſſus: quia literæ executoriæ non am-
pliant gratiam, per text. in no. in clement. i. m.
fi. de preb.

8. Nec etiam valeret impetratio, si non *Vnu. si*
exprimeretur vnu saltem vacandi mo-
dus, sed diceretur per modum in cancella-
ria Apostolica exprimendum: *vt s. fix. in expreſſo*
regula cancellaria. 43. si aliquis sic impetra-
ret, & haberet signaturam, non expedire-
tur postea bulla: *vt ibid. cautiū est: facit cap.*
cum in illis. §. 2. de preb. lib. 6.

9. Si autem impetraretur beneficium ho-
die creatum, non solet tunc apponi hæc
clausula, quoquis modo, &c. sed dicitur in
bullæ, beneficium prædictum sic ut præmit-
titur vacans, seu ab eius primæa erec-
tione [ut præfertur] vacans cum omnibus iu-
ribus, &c. *clm. vlt. de rescr. vbi doct.*

10. Nec

Clausula dummodo in quādūtērī non exprimatur.

10 Nec etiam apponitur clausula, dummodo eius dispositio ad nos deuoluta fuerit, &c. quoniam alij modi non conueniunt in hoc beneficio de nouo erecto, ideo superflua verba apponi non debent, quia reflecuntur in prima constit. C. & in proœm. Decr. & sexti: & quia non potuit deuoluti collatio ad Papam, cùm sit de nouo creatum beneficium.

Clausula dummodo tempore date pœnitentiā.

11 Nec clausula, dummodo tempore datæ pœnitentiæ non fuerit alterius quæstutum: quia postquam est de nouo erectum: non potuit alterius queri. c. ad audiētiā, primo, de eccl. edifi. licet Papa ferè in omnibus impetratiōnibus hanc clausulam apponere sit solitus: de qua inferius in bull. anno pœnitentiā dicetur.

Clausula quādūtērī non vici.

12 Nec clausula, aut si aliqui super prouisionibus, &c. quæ est in fine bullæ, ubi derogat literis impetratis ad vacatura: sed tamen literæ non comprehendebant de nouo erectum post literas, ergo illis non erit derogandum. d. cle. s. de ref. c. cum olim, de consuet. c. dilecto, & c. racante de pœb.

Clausula ipsiusque beneficiū annuit in bullā posſit.

13 Nec clausula, ipsiusque beneficium dispositioni Apostolice reseruatum fuerit, &c. apponi debet in bulla: nam cùm beneficium hodie creatum fuerit, & impetratum, & collatum, videtur quod alius non potuerit habere ius in illo, nec potuit esse reseruatum, nec priusculo deuoluti. Ideo clausula istæ non sunt necessariae.

Clausula superflue non viciat bullam.

14 Si tamen apponatur non vitiant: quia superflua non solent vitiare rescripta, nec testamenta. L. testamen. C. de testam. veruntamen si esset à longo tempore erectum, istæ clausulae possent esse viles.

Imperans per obitum vnius non obirebūt si pœnitentiā alterius pacet.

Aut ex alterius cuiuscunque personæ, &c. Nam si imperasti beneficium per mortem Iohannis, & vacet per mortem Iacobi, debetur tibi beneficium vigore istius clausulae, aut ex alterius cuiuscunque personæ alioqui collatio facta de beneficio vacante per obitum Titij, non se extendit, si vacet per alterius mortem: quia non est mens Pontificis, ut si per mortem alterius vacet, conferat: nam potest vacare per mortem alicuius curialis: & ideo

Papa nō intendit illud conferre, quia collationi & prouisioni Papæ reseruatum est, tam per regulas cancellariz, quam per Extraaug. ad regimen de pœb. in communib. doct. in c. abbate sanct. de retud. & illa clausula quoismodo, refertur ad illam perfonam expressam Dom. de Rota decif. 73. nota quod rbi Papa in antiqu.

15 Ex stylo enim palatij aliam non venire perfonam etiam per clausulam quoismodo, testatur Bonifac. in cle. r. ltim. col. 2. de sent. ex commu. & Card. confi. 20. in hac. col. 2. quia mors vnius nō est mors alterius: Aut mors vnius loco, vel tempore facta, non extenditur ad mortem alio loco & tempore factam: p. docet gloss. in S. risum, in verbo aliis quoismodo, de collatio. in Pragmat. Rota decif. 27. suis dubiacum. & dec. seq. inno. sed per istam clausulam, aut ex alterius, &c. sic ideo utile est illam inscribere, siue per mortem vnius vacauerit, siue alterius tibi debeat.

Sive per liberam resignationē. Resignatio dicti Ludouici, sine cuiuslibet alterius de illa in Roma. curia, vel extra eam etiam coram notario publico. & testibus sponte factam, &c. Quod generaliter dixerat, nominatum exprimit, sive alio quoismodo vacet, sive per liberam resignationē. Lud. ergo si ipse per metum resignavit, non vallet impletatio: nec Papa intendit conferre. cap. 2. & per totum de his que ut meusue causa sunt. c. super hoc de renuncia. ut alibi scripti. sive per resignationem cuiuslibet alterius in Rom. curia, vel extra, beneficium enim resignatum in curia est Papæ affectum. cle. 1. v. lit. penden. vbi gloss. & si hæc clausula non apponatur in dispositione, non debetur beneficium in curia vacans: nec solet in bulla describi, nisi extra Romanam curiam vacauerit: vnde utile est, hoc adiucere etiam Papa vult, siue vacauerit per resignationem Ludouici, vel alterius habentis ius in dicto beneficio, ut impletatio valeat & teneat.

Beneficiū coram laicis & testibus sponte factam. Nam si quis forte resignaret coram notario, vel tum via laico, in praejudicium resignantis vaeat ceterum praejudicium & Papa consent: *item quod in diibius, derenuntiat, licet Innoc.* in ea ad quæstiones de re unum permittit, dicat non vacare etiam in præjudicium resignantis: de quo alibi tibidican in 3. parte in tract. ref. g.

In præbendis nomen defuncti exprimere est. Aliud est in præbenda, ubi fructus sunt distincti: tunc si vacat præbenda per mortem Iohanni & impetratas per mortem Iacobi, non releuant te ista clausula, ne variationi detur locus: & quia in præbendis non constat de certo corpore præbendæ, quia sunt indistinctæ: unde licet ponantur ista verba in supplicatione, non profut, propter incertitudinem. *doct. in c. 2. de electionib.* lib. 6. sufficeret tamen exprimere nomen, vel cognomen defuncti canonici, cum clausula, quod maior expressio nominis, vel cognominis fieri posset.

Resignatio facilius coram testibus valet. Item si quis resignat beneficium suum, & nullus interficit notarius, sed testes, adhuc debetur imprestanti hoc beneficium per resignatum, & per istam clausulam, & testibus sponte factam: quia sufficit resignationem esse factam, dummodo probari posset: quod fieri per testes poterit, cum parem vim habeant probationes testium, & instrumentorum. *l. in exercendis. C. de se-*

Dicens vacante instrumento. Tamen si in signatura solum dicitur *e in partibus*, non potest posse ead dicere in curia Rom. non recipietur: nam primò presupponit quod vacabat, quando impetravit, quia in patria erat resignatum: nunc vult dicere, quod non vacabat: & sic petit ut admittatur resignation in curia. Ideo hoc fieri non potest, quia allegat contraria, ob id repellendus est. *l. i. C. defut.* & quia alia est vacatio in curia, & extra, *et supra radix.*

Declaratur extrahagans execrabilis. Aut per constitutionem Execrabilis, aut c. de multa. va. et. Aduer- tendum est, quod Papa Ioh. 22. fecit: vnam constitutionem extra agente in ipsius inci-

*pit. Execrabilis, in itua de præb. post c. de multa, in concilio Laterano editam illa tit. vbi vult, quod per adoptionem pacificam secundi curati ipso iure vacet primum, vt possit impetrari: quod si pars illa duo retinere contendat per mensem sine dispensatione, vtroque priuatus sit, & beneficia sint referuata. Papæ provisioni: ob id Papa istud consensit, etiamsi esset reseruatum vel vacaret per c. de multa, vel extranag. Execrabilis, que vtinam bene seruarentur: nam non essent tot in beneficiis plurales. Ita tamen reseruatio non seruatur in Francia, immo episcopi ista beneficia conferunt ante mensem datum. *in cap. Statutum de præb.* in 6. quantum ad istam vacationem, non quando verè vacauit in curia, sed obseruator iuriis reseruatio, ex dicto c. statutum.*

Item ista expressio non est necessaria. *Clausula* quando impetratur beneficium simplex: *ista, in fin.* quia per affectionem istius simplicis non plibet, si vacat curatum nec contra. per d. cap. de est necessaria. *multa, & cap. gratia, de rescripti. lib. 6.* Ideo non ria. est necesse in signatura ista conscribere verba, minus in bulla.

Super affectionem alterius beneficii. *Qua ann-* nuncij, &c. Si quis impetraverit bene- *ritate qui-* ficium vacans per affectionem alterius *sit affec-* canonicæ factam, debet exprimere in si- *tus benefi-* gnatura, an autoritate ordinaria, Aposto- *cium quod* licave ipse fuerit illud asscutus, alias si in *imperva-* bulla velit exprimere, quod autoritate A- *tur est ex-* postolica, non expedietur: quia ex illa pro- *primanda* visione insurgit generalis reseruatio, eo *quod beneficium est affectum Papæ pro-* visioni, ob id Papæ illa expressio fieri de- *De clausu-* bet: alioqui si per affectionem beneficii la *bet: alioqui si per affectionem beneficii la* affec- *tus, vel ap-* familiaris Papæ esset asscutus, certè hoc *tus, vel ap-* Papæ non intelligeret, quod maximè de- *prehendebat* bet exprimi. *doct. in d. c. super literis, de rescri-* scripsi *supra in tract. reserua.* & tunc ponitur verbum asscutus, quando iure quis *beneficium acquisiuit, si vero de facto po-* nitur eo casu verbum apprehendit: *ut est in* Praxis cancellarie Rom. fol. 55. vers. item nota *Inhabili-* *quod iunc.*

Aut incapacitatem, seu inhabili- *tas posse esse* *ris est ex-* litatem cuiuscunque personæ, &c. primenda. *Etiam*

Etiā hēc clausula est valde vtilis: quia imetrans per resignationem, vel alio modo, non obtineret, si fortē vacaret per inhabilitatē possessoris, fortē quia nō fuit promotus intra annum: iuxta c. licet canon. de elect. in 6. vel erat irregularis tempore collationis aut alia inhabilitate, seu incapacitate notatus: de quib. Panorm. & alii in. cum nostris, de concess. præb. & inferius dicitur: vide etiam multa qua scripti in tract. de pacific. poss. in 4. limit. sed per istam clausulam imetrantur debebitur, etiam si vacet per inhabilitatem, & incapacitatem possessoris.

Collatio inualida non impedit secundum.

Aut prouisione quauis etiam Apostolica autoritate facta nulla & inualida existente, vel aliās vacet, &c. Ideo scripta est hēc clausula: quia si Papa conferat inutiliter, & nulla sit eius prouisio, fortē propter literarum surreptionem, vel inhabilitatem personæ, tamen nullus aliis de iure poterit illud beneficium conferre, vt pote quia Papæ affectum est: vt docet Panor. & alii in c. inter dilectos, de excessib. prelat. tamen per istam clausulam Papa vult, vealeat illius collatio, licet in hoc regno Francie reseruatio ista & affectio non seruetur: resuperius dicitur in materia reseruationis. Papa etiam dicet vel aliās vacet. Triginta modos vacandi scripti in §. monasteris, de nominatio. regul. in concor. Francie: & quoquoferē ex his modis vacet debebitur inapetranti per istam clausulam generalem. & per ista verba nulla & inualida, & probatur à contrario, quod si Papa conferat secundò beneficium alicui, non obstante prima collatione, intelligetur de inualida & nulla collatione, non de valida, etiam si Papa hoc diceret, non reciperetur: vt docet Fel. in c. causam, de script. & doct. in c. que in ecclesiastum, de constitut. & in l. Barbarus. ff. de offi. prætor.

1. Etiā si de uolutum, &c. Ex ista signaturæ clausula elicitor bullæ clausula, etiam si tanto tempore, &c. & quod in hac supplicatione breviter cùm, &c. ponitur, in bulla extendi solet, sicut clausula protocolli notarius extendere solet. l. Gal-

lus. §. idem credendum. ff. de liber. & possib. in authent. tabellio. colla. 4. sufficit in signatura verba ita ponere.

2. Etiā si de uolutum, &c. & hoc est statu. Deuolutum propter decisionem cap. 2. de concess. beneficium præb. vbi episcopus habet sex menses: & Papæ archiepilocus alios sex menses ad confe- fert. rendum, postea ius deuolutum est ad Papam: & alius non potest posteā de illo be- neficio deuoluto disponere.

3. Ideo pars petit, quod si collatio sit ad eum deuoluta, quod adhuc ipse Papa di- gnetur conferre illi: & si ordinarius post istam deuolutionem conferret, & posteā is possideret per triennium: iste habens ordinarii collationem postea non poterit molestari, quia habuit coloratū titulū, vt patet init. de pacif. poss. in Concor. quia verus effectus est post triennium: vt abunde scripti in tractu. de pacif. possesso. in 3. am- plia.

4. Eo etiam dicitur iuxta Lateranens. concilii statuta: quia in Lateranen. concilio ista deuolutio prius fuit statuta: vt pa- ter in d. c. 2. de concess. præb.

5. Si tamen imperretur beneficium va- Clausula cans in curia, vel dignitas principalis, seu deuolutio- maior post pontificalem, non est necesse nis quan- ponere insignatura hanc clausulam, etia do non si deuolutum: quia cum beneficium sit re- inserenda seruatum collationi Papæ, non dicitur de- uolutum: cum semper collatio ad Papam rafuit ex- spectauerit. c. 2. de concess. præb. & in regu. can- cella. est referuata Papæ prouisioni hæc dignitas: & probatur m. c. ff. de præb. & c. 2. ac 3. illo tit. in 6. & quamvis iure speciali ordi- narius possit post mensem beneficium in curia vacans conferre, tamen ab ordinario non deuoluitur ad Papam, quia Papa semper conferre potest, sed ne dispendio- fa sit longa vacatio. c. quam sit, de elect. in 6. Papa permittit vt ordinarius post men- sem conferat. d. c. 3. de præb. in 6.

6. Nec in bulla etiam ponetur clausula quod tanto tempore, &c. quod collatio est deuoluta ad Papam: quia impossibile est deuolutum esse ius, postquam semper Papa potuit conferre, vt nullus alius, ergo ab alio deuolui non potuit priuatio enim

Forma signaturæ.

110

*Conditio-
naliter in
bulla ex-
primitur
quod sic in
signaturæ
fuerit ex-
pressum.*

*Bulla non
debet addi
ultra signa-
turam nisi id
quod est de stylo curialium;*

*& ferè tantum proderit hæc conditiona-
turam.*

Affectum.

Hoc ideo dicitur,

quod

Pape bene-

si Papa beneficium

secularis vacans regu-

ficium quæ

lari commendauerit, seu commendauit

beneficium regulare clero

seculari ad

yitam, si moriatur comendatarius, benefi-

cium tale remanet affectu per illam com-

mandam, postquam Papa apposuit manu-

in illa, adeo quod nullus inferior pro

cauice posset illud conferre, seu de illo se

intromittere, per reg. can. 3. affectum eria

dicitor beneficium ratione litis, expectan-

tisi, qui acceptauit, & non fecit sibi pro-

videns, & ubi cunq; Papa apposuit manu:

res ipsius dixi in it. de referuatu post doct. in c.

tibi qui de rescr. lib. 6.

Imo si Papa illud conferret, & non ex-

primetur, quod beneficium est Papæ

prouisionis affectum, non valeret prouisio-

næ quam subreptitia: quia affectio ista vim

referuationis obtinet: & Papa non inten-

dit facile referuata conferre, res ipsius in

materia referuationis dictum fuit: quia re-

feruationem, seu affectionem in Francia

non seruamus, sed disponitur de his sicut

si non essent referuata, vel affecta, re ihidem

scripti: ideo ista clausula, in patria obedi-

entia est maximi momenti: in regno vero

Francie non magni: & nisi esset stylus cu-

sigt ut apponetur, si omittetur in Fran-

cia, non vitiaretur bulla, nec signatura.

Supponit habitum. §. seruus. de capit. demi. in

instit.

7. Et nota quod quamvis in hac signatu-

ra à parte dicatur, etiam si deuolutum,

&c. conditionaliter, & inferius dicetur,

quod exprimere possit etiam si deuolutum,

&c. etiam si expisserim, quod ecclesia ca-

ruiu diu rectore, tamen in bulla non pote-

ro dispositu exprimere, quod sit deuolu-

tum, sed conditionaliter, hec in signa-

tura. alioqui esset addere signaturæ, quod

in ea non esset expressum: & iste est stylus

curia Romana. notandum.

I Specialiter vel generaliter re-

seruatum, &c. Specialiter referuata

beneficia dicuntur, quando Papa alicui

dedit potestate conferendi aliqua bene-

ficia, & referuat sibi illa, ita quod nullus a-

lius, nisi ille, pro quo specialiter referuat,

illa conferre & obtainere possit. cap. is cui, d.

preb. lib. 6. vel si suæ dispositioni referuata

liqua beneficia, res ipsa dixi de referuata. sed

per istam clausulam vult quod huic modo

de referuationes, non obstant, si alteri ta-

menius in beneficio quæ situm non esset:

sed vt huiusmodi prouisio valeat: hæc ta-

men clausula non nocebit habenti referu-

ationem super certo beneficio: ut docet

Stephile. in tractat. de literis gratia in prima

mandat. forma. verbi. concluso, etiam per ista

clausulam valebit collatio facta impetrati,

quamvis beneficium esset mandatario

referuatum. si prius impetranti collatum

fuerit. §. declarantes. demand. apostol. in con-

cord.

2. Idem si referuationes generales sint, Generali

vt beneficia in tali episcopatu vacantia: ut referuato

scripti superius in materia referuationis, & in quomodo

tructa. ut referuatio. in concordia. vel quando fiat, &

sunt beneficia familiarium Papæ, hæc ge-

neraliter sunt referuata, tamen non com-

prehenduntur per hanc clausulam.

3. Quia obstat regul. 62. quæ vult quod

nisi clausula vnde elicetur generalis referu-

atio, sit per duplex fiat signata, non pos-

sit exprimi, licet dicatur in corpore speci-

aliter vel generaliter, ut hæc & in disposi-

tione, & ad partem cum clausula genera-

lem referuationem importante.

4. Quia tamen illa verba non sunt, per

quæ in bulla exprimi possit referuatum:

ideo non poterit exprimi per clausulam

generalem referuationem importante.

5. Vnde addi debet in signatura, & in dis-

positione, & cum clausula generalem re-

feruationem importante, ex quavis cau-

sa etiam dispositu in literis exprimenda, quid re-

etiam per istam clausulam sine consensu

Cardinalis, in fauorem cuius referuata

sunt per reg. 62. bullæ non poterit expe-

diri, secus si in signatura conditionaliter

exprim.

exprimatur, qui forsitan familiaris dilectus
fratris nostri Hiero. Vetal. est & continuus
us commensalis, &c.

Nomen & 6 Et sic non sufficit exprimere quod fu-
titulus car. erit familiaris Papæ, vel aliquius cardinalis
in lis nisi nomen cardinalis, & titulus expri-
mulla est ex maturi, & consensus illius, quando as-
sumedatur, matuere fuerit dictum esse familiare.

quando af 7 Secus si conditionaliter, vt dixi: suffi-
citur manifeste cit tamen si insignatura dicatur, & cum
fuit expressa clausula generale reseruatione impor-
ta familia-
tante ex quauis causa, quæ exprimi possit
ritas, secus in literis: tunc & nomen, & titulus in bul-
la condicio-
la exprimi poterunt, secundum illa verba,
naliter. ex eo quod dilecti filii Hier. tit. &c. famili-
aris continuus & commensalis fuit gene-
raliter reseruatum, &c.

Cardinalis 8 Et si in signatura fuerit illa clausula,
mortuorum reseruatione in
genero ex-
prim po-
test non
venientis.
vel ex eo quod dictus N. alicuius cardinalis
familiaris continuus & commensalis ge-
neraliter reseruatum existat, an in bullæ
posit in genere exprimi, dicendo alicuius
ex sacerdotiæ Roma. ecclesiæ cardinali-
bus familiaris continuus commensalis fu-
it resp. si cardinalis, cuius familiaris fuit
ille cuius beneficium impetratur, mortuus
fuerit, sufficit expressio superior generalis, secus si cardinalis sit viuens: quia tunc
illi fieret præiudicium: ideo nomen titul. & consensus requirentur, *nr supra docu-*
per reg. cancel.

9 Et hæc clausula generale, &c. restrin-
gitur ad vnam reseruationem expressam, nec licet aliam exprimere, si non sit clau-
sula, ex quaenque cœla, &c. & hæc re-
fertur ad clausulam in corpore positam
de stylo curiae Romanae.

**Reserva-
tionis no-
torie non
fit specialis
mentio.** 10 Limitatur in reseruatione notoria in
curiæ tunc licet de ea non fiat mentio, va-
lebit Papæ prouisio, quando erat genera-
lis & notoria: *vt docet Fel. in c. super literis col.*
s. nu. 8. in 3. reg. de rescr. per glo. lib.

11 Nisi ignorantia posset cadere in Papâ
ratione alicuius individui: *allegat Egid. de-*
cis. Rote. 9. commissio. unde cum Papa multa
individua ignorare possit. c. i. de consti. libr.
6. ob id est tunc semper hanc reserua-
tionem exprimere.

12 Et ideo in permutationibus benefi-

ciorum concludit Feder. in tract. de perm. i. *Permuta-*
benef. q. 3. & 4. & Egid. ex tract. in 3. p. 2. q. 2. tio non va-
lt non valeat permutatio. si alterum bene-
ficium erat reseruatum: sed uterque redi-
bit ad suum beneficium per c. si beneficia, de
ficium era
reservata.
lets si adre-
ruin bene-
reservata.

Aut litigiosum, cuius litis statu, &c. Hoc ideo scribitur, quia Bonif. Papa in c. si hi contra vi lite pend. in 6. statuit his verbi: Si hi, contra quos, super dignitatibus personatibus, vel aliis ecclesiasticis beneficiis, quæ possident, litigatur, vt lite pendente cedant, vel forte decedant: ne propter nos aduersarios, qui malitiose interdum petitoribus subrogantur, litigia in ecclesiarum dispendium prorogari contingat, statuum: vt dignitates, personatus, vel beneficia huiusmodi, donec contra superfitem lis finita fuerit, aliis nullatenus conferantur: nec ad ea eligatur quispiam, vel etiam presentetur: quod si fecus actum fuerit, eo ipso irritu habeatur, &c. & per istam clausulam illi prohibitioni Bonifac. derogatur: sed in bullæ solet extendi, quod lis inter duos adhuc indecisa existat: cuius litis statum praesentibus volumus haberi pro expressis, pendaat indecisa, & nondum finita: & per illud verbum litigiosa, &c. derogatur prædicto. c. Bonifac. hoc etiam probatur in cap. inter monasterium, de re iud. vbi oportet exprimere item, & litis statum: sed hodie ordinarii etiam conferunt beneficia litigiosa non finita lite, mortuo uno litigate, & hoc ex consuetudine Francie, in qua non seruatur. d. c. si hi, *ut alibi scripti*: & quod etiam in rescripto ad lites debeat fieri mentio liti pendenti, prob. c. ceterum, & c. super literis col. 5. nro. 8. in 3. reg. de rescr. per glo. lib.

Litigiosum tunc dicitur, etiam per so-
lam citationem à iudice competente fa-
ctam, cle. vlt. vt lit. pend. aband. Perr. Paris. in
conf. 9. 4. beneficium in 4. vol. & sicut res pro-
fana litigiosa non debet alienari. l. fn. & per
totum. C. de litigios. ita nec beneficium litigio-
sum cōferrit: & ideo exprimitur hic pro-
pter rationes quas scripti in tract. de cessionib.
nibus

*Litigiosum
beneficium
exprimen-
dum, &
quando li-
tingiosum
dicatur.*

Secunda pars signaturæ.

Litionis Sit tamen tertius, qui non est in lite, re-
est mentio signaret alicui colliganti, non esset faci-
ficiens, endalitis mentio, qua non est cum ipso
quando nō tertio: & expediti bullæ posset sine hinc
colligantæ mentione, tamen propter stylum curiæ
eignat. Romane, hac clausula solet in signatura
apponi: ideo stylus est sequendus. *c. quam*
grau. de cr. in. fals. pot. & tamen in bullæ o-
mitti, si non sit necessaria.

Eidem oratori prouidere mis-
ericorditer dignemini de gratia
speciali constitutionibus & ordi-
nationibus Apostolicis, cæterisq;
in contrarium facientibus, non
obstantibus quibuscumque cum
clausulis oportanis, necnon &
consuetis.

tabutare-
gnonia
lunur
r clausu
vn, non
objtare.
Item hæc verba ponuntur in ablativo
casu, propterea quod si essent aliquæ con-
stitutiones, seu ordinaciones Apostolicæ
repugnantes generaliter, seu specialiter
huc constitutioni: vel si ibi adessent ali-
qua statuta, per hæc verba illis derogab-
itur, & per hanc clausulas, pertexto. *c. cum*
aliquibus, de rescr. in 6. scripti in forma mand.
in p. in Concord. & hic est finis primæ partis
signature, alia in fin. bullæ scribam inse-
nitus. Haec tenus de prima parte.

Secunda pars signaturæ.

Papa signa **S**ecunda signaturæ pars est, in qua Pa-
pa vel eo commissus subscrabit par-
tis supplicationi, & notandum est quod
Papa solet tripliciter supplicationem gra-
tiae signare, vel per fiat, ut perit, vel per
fiat A, vel per fiat motu proprio.

2. Nouam gratiam signare solet per fiat,
ut perit, si reformatetur gratia, signat Pa-
pa per fiat A. *ii in reg. Alexa. 6. habetur in tit.*
de signatura gratiae, in princ. si vocetur Pau-
lus, signat fiat P. vel alias iuxta litera pri-
mam suu nominis.

3. Sed si sua sponte moueat, signare
solet, fiat motu proprio, & non solet dice-
re, ut perit, quando motu proprio re-

scribit: quod solet facere, si scribat pro
cardinali, aut familiari habenti fauores,
aut quando ei placet: *vt docet Orla in sua*
Isagor. lib. i. tit. de rite que signatura.

4. Siverò signetur ab eo, qui est à Papa
commissus, tunc ipse subscrabit, conce-
ssum ut petitur in præsentia d. N. P. Hiero.
Card. Verallus, & hoc si fuerit facta in præ-
sentia, alioqui simpliciter diceretur con-
cessum, ut petitur Hieron. Card. Verallus,
nempe si in præsentia Papæ signet Cardi-
nal, attestatur hoc esse factum in præsen-
tia illius: sic dicens, concessum ut petitur
in præsentia do. nostri Papæ, alioqui sub-
tice hoc.

5. Vel interdum signat, concessum in Concessum
formæ in præsentia d. N. P. N. Card. hoc do- in formæ
cet Gomej. in reg. de non iudicando iuxta for- exprim-
man suppliatur, in compendio signa. & ita sub- tur qua-
scriptione vtitur commissus Papæ in prin- do formæ
cipalibus gratis & nouis prouisionibus. adeit.

6. Sed est aduentendum, quod si illud,
quod concedit, habeat formam, eo casu
signat Papa, fiat in formâ, vel hic commis-
sus, concessum in formâ alioqui simpliciter
quia Papa vult ut formâ serueretur pro-
ut de iure c. cum dilecta, dñe scr. hoc est statutum
in reg. Alex. 6.

7. In reformationibus vero gratiarum
non concernentibus nouæ gratiæ conce-
ssionem, sed aliquam qualitatem, & circu-
stantiam, ut in rescripto perinde valere,
solet commissus à Papa signare conce-
ssum N. Cardinal.

8. Si Papa signet commissionem, dicet, *Commis-
siplacet, nisi rescr. ad partes committen-*
tes signa-
do, quia tunc dicet fiat, ut in d. reg. Alexa. & iur per pla-
vbi materia tangit cameram, dicit videat cet.
camera: sed vbi tangit religionem, signat
videat protector ibid. tit. de signa. gratiae.

9. Item gratiæ signata per fiat, præfer-
tur prouisionibus per concessum, quando
concurrunt, ut et in reg. Innoc. 31. quia Papæ
prouisio propter prærogatiuam præferri
debet. c. si in sede, de preb. in 6. Fel. in ca. Rodul-
phus. dñe scr.

10. Etiam si in una signatura esset motu
proprio, in alia fiat, sine motu proprio: il-
la per fiat præfertur d. regu. j. licet multos
alios

Secunda pars signaturæ.

113

alios effectus habeat motus proprius, quos
in causa. Fel. dicit de resib. scripti plenius
informata in verb. motu proprio, in con-
cord.

11 In modo etiam prouisus per fiat prefertur
prouiso per concessum, etiam si sibi haberet
possessionem, iuxta c. si à sede. de prob. & ita
fuit decisum, & induabus causis interpretati-
num Rome: ut reser Cassador. in reg. can-
cellariab. de prob. decisio. 14.

Limitatio
a. si à sede.
12 Et sic limitatur. d. cap. si à sede, vt non
procedat quod vni est prouisum per fiat,
alteri per concessum: vt si qui habet per
fiat, præferatur: & hoc quando à Papa: &
ista est solennis limitatio ad c. si à sede. de
prob. lib. 6. plura de hoc scripti in tract. de pa-
cifico. poss. circa. fin. abit videre cuique erit liberum
in 17. l. unit. num. 295. & seq.

Signatura
quando
producen-
da sit.
13 Et hoc casu bonum est producere si-
gnaturam, alioqui ex bullæ tenore digno-
sci non potest, vnde cautus in hac materia
beneficiaria quis esse debet, vt tambullâ,
quām signaturam conficiat, & ex illis ve-
ritatem elicere poterit.

Cur Papa
verbo fiat
retratur.
14 Ratio est: quia Papa vtitur verbo
fiat, sicut Deus opt. maxi in mundi crea-
tione, F. lux, & facta est. Genes. ita & vica-
rius eius uti solet: ideo sua gratia præferri
debet gratiae per concessum, propter ma-
iorem prærogativam. d. a. si à sede.

Per apposi-
zione fiat
perfecta est
gratia: r. docet Calder. m. c. Quis
perfecta est quis. d. elect. & Feli. in rub. de consil. col. 3. & in
gratia. ca. Rod. aliph. col. 16. num. 25. de rescript. facit.
cap. qui bona. & scilicet. 17. q. 1. l. 2. & dem. e. ibi hec
verbis fiat statim facto suo nocent. ff. Ne quid in
loco publico.

Fiat de pre-
sentimel-
ligitur.
15 Et sic verbū fiat significat hīc de pre-
senti, id est dicere nunc fiat, & non de fu-
turo: vt in Euangeliō, Fiat mihi secundum
verbū tuū. Vnde iudicavit magna curia
Mediolan. quod postquam Rex cōsen-
sit alienatione feudi per verbum fiat, post
ea hoc non potuit revocare: etiam per li-
teras sigillatas: vt docet Matt. Aſl. in decis.
Neap. q. 23. Duo Regij, & falsare lo fiat, est
falsare literas Apostolicas, & propriè, sic
apostolicas
Falsare lo.
fiat est fal-
sare literas
apostolicas
16

rum, de criminis falti, scripti in bullâ ex c. Do-
mini, art. 4. licet interdum pro materia de-
noter futuram, vi in l. iurigenium. §. pre-
tor. iuncto. S. sine ff. de paci. gl. & dicit. in c. quis-
quis. de elect.]

17 Itēm cancellaria in casibus sibi per Cancellaria
missis signat per verbum concessum, non etiā signat
per fiat, & ref. in reg. Iulij Papæ tertij. iii. de po. per conces-
sion. vice cancel. reg. 9. sequitur Roma. cons. 372. siem & le-
cera. col. vlt. & legatus, misit Papa conce-
gatus.

sum illi fuerit, quod possit verbo fiat, vti, &
alii verbis, sicut ipse Papa potest, sicut
fuit concessum illustri & doctissimo car-
inali Hier. Verallo legato in tota Francia
excellentissimo.

18 Ideo cancellaria omnes cauſas, quæ Quas cauſas
sunt de communi iustitia, sine speciali inā-
fias possit
dato committere potest. Arg. bellane. dec. vicecan-
cel. cancellaria, & hodie dicitur in d. regul. cellularius
cancel. Iulij tertij quod possit vicecancel- committit
larius omnes cauſas beneficiales com- re.
mittere in curia, cum potestate citandi ad
partes.

19 Nisi esset contra ius, putasi cauſam
in partibus pendentem committeret: eo
enim casu non est verisimile Papam vice-
cancellario commississe plenitudinem po-
testatis. Arg. errup. que Inn. not. in ca. immo-
de elect. hoc expressum firmat Egid. Bellanera.
decis. 45. exceptio. quem sequitur Fel. in rub. de
rescr. col. vlt. dic. vt statim scripti, quod in cu-
ria committere potest, cum potestate ci-
tandi in partibus litigantes.

20 Itēm aliquando supplicatio signatur Signatura
per duplex fiat, quando generalis referua- quando
tio datur: vt in reg. cancella. 62. & dicit ibi. per duplex
gloss. quod tunc deber primū fiat, collo- fiat signe-
cari inter partis petitionem & concessio- tur.
nem: vt solet communiter fieri: & secun-
dum fiat, solet in margine clausularum
seu dispositionis conscribi: & idem dicit, si
per duplex concessum fit signata suppli-
catio: quia iussus duplex principis pro
motu proprio habetur. allegat. Bald. in l. nec
damna. C. de precib. Imper. offer. plen. Cors. in
suo tractat. de geminat. hodie ferè omnes si-
gnaturæ solent duplicitate signari, vt supra
licet videre in forma signaturæ, forte vt vi-
tentur falsitates, & per concessum.

P

Penitentia-
rius ma-
gnus tri-
pliciter et
iam signat.

21 Et quamvis magnus poenitentiarius soleat signare per fiat, tamen est diuersitas: quia hic soleat signare fiat in forma, fiat de speciali, & fiat de expresso, ut docet Officium in sua praxi. lib. i. titul. de summo penitentiario.

22 Sed non signat sicut Papa, fiat motu proprio: quia non soleat poenitentiarius ista vti clausula, maximè quia circa confessiones peccatorum, & absolutiones veritatem sua potestas: quae absolutione est perenda, iuxta dictum Euangeli. Peccata & accipiens.

Suppli-
cetur defec-
tus in ge-
nere per
verbū fiat
secus per
concessum.

23 Item ista clausula fiat, vt petitur, apposita in supplicatione in qua petit quis suppleri defectus, contractus aut procelius, seu alterius actus, operatus etiam si in specie defectus non sint expressi: ut est in reg. cancel. sum. 8. num. 39. & in regula Pauli 3. regula 45.

24 Secus si per concessum, quia tunc opus est exprimere nominatum defectus, ut ibi. & referunt ad defectus quo ad solennitatem iuris, sed non quo ad defectus personarum, vt pote irregularitatis: vel si sit illegitimus, nec ad defectus iuris naturalis, vt consensus, gl. ibi que allegat Hs. & Alber. in c. r. de trans. episcopi. & Specul. in r. de leg. §. num. ostendendum.

Signatura 25 Vidi dubitari de signatura, in qua in-
an valeat si scripta erat clausula, fiat, vel concessum: dicatur sed non erant illa verba, vt petitur: an va-
fiat & non fiat? respon. valere. gl. irregu. cancel. 60. &
fir apposita bulla poterit ex hac fieri: quia per verbū
fir petitur. fiat, gratia & signatura est perfecta. c. quis
quis. de elec. vbi Calde. & clausula vt petitur,
fatis intelligitur.

26 Stylus tamen est, vt apponantur etiam illa verba, vt petitur: tamen quando de voluntate Papæ appareret, non esset de ea disputandum: hoc tamen limitatur in signatura, in qua supplerunt defectus: in illa enim est necesse, vt ista verba fiat, vt petitur, sint conscripta, ut est in d. reg. 39. & ibi, gl. hoc firmat.

Omnis pe-
nitentia vide-
tur conce-
dere prin-
cipi.

27 Ethæc responsio Papæ, sicut breuis & compendiola sit, est tamen dubitatio-
nes relectans, sicut respon. esse debent. I.
cum antiquitas. C. de usur. Lucas de penit. in l.

eos. C. de excus. minor. lib. 10. vnde aduertendum est, quod per hæc verba fiat, ut peti-
tur, princeps videtur concedere omnia
petita à parte: nam responso simplex, &
concessio referunt ad petita & interrogata. c. inter. in si. de fid. in fr. l. si defensor. §. r. de in-
terrog. act.

28 Vnde si fuerit petita absolutione à pluri-
bus excommunicationibus, & simpliciter dictum
concessa ad dictum fuerit, fiat, censetur concedi plures ex-
absolutio ad omnes petitas excommuni-
cationes iuste Pan. in c. cum pro causa. in glossa
vlt. de sent. excom. Felius. in c. super literis. col. 6. per fiat ad
num. 9. defensor.

29 Vnde consuluit Alex. conf. 8. in casu
fa. num. 4. in l. vol. quod principis responso
mandantis bona assignari, debet intelligi
secundum supplicationem petentis. per d.
l. si defensor. & §. p. tercera. de annull. stipul. in un-
ius in scriptura enim referente omnia pos-
ita esse censentur, quæ in scriptura, ad
quam sit relatio, leguntur. l. a. toto. ff. de
l. cre. in l. si ua. scrip. sero. ff. de cond. in l. si. Ro-
man. conf. 80. confirmanda.

30 Et privilegium concessum intelligi. Privilegii
tur secundum formam petitionis. Bald. in & respon-
d. c. inter refert. Dec. conf. 37. v. iso. conf. col. 3.

31 Adhæc responso debet referri ad tē-
tionem non pus petitionis. l. quero. §. f. ff. de adil. edict. ferunum.
Soc. conf. 103. in casu. col. pen. in 3. vol.

32 Etiam videtur Papaæ concedere secu-
dum qualitates expressas: vt si petitum
fuerit beneficium curatum, ipsum con-
cessisse videtur: vel si dignitas fuerit peti-
ta, etiā videtur concessa: per verbū fiat.
Concessio
ad qualia
ratomet-
iam refe-
tur.

Bart. in l. si ou. §. si à filio. ff. de leg. 1. Angel. in
trad. de malefic. in gl. comparent. in prim. & ibi
in additio. & maximè cum scribatur fiat, vel
concessum vt petitur.

33 Hoc limitatur non procedere, vt non
extendant ad separata, nec ad ea, quæ di-
uersam habent rationem: vt consulunt. Decis.
conf. 33. v. iso. punto, vbi si in supplicatione
petatur inhiberi iudicibus in causa Ma-
riotti & fideiussorum intelligitur, quatenus
fideiussores tenentur ex illa cauilla, le-
cusi & alia causa teneantur.

34 Secundo limitatur ad ea non exten-
di, quæ verisimiliter non esset concessurus.
l. obliga-

L obligatione ff. de pig. Vnde per hæc verba fiat ut petitur, non intelligitur concessisse, ut beneficium conferatur, nisi specialiter expressum sit: vel ut superius dixi. & not. doct. m. c. 2. de præb. lib. 6.

35 Tertio limitatur, quando Papa exp̄resserit aliqua, tunc expressa concessisse videtur: & verbum fiat, ad specificata tantum refertur, arg. l. age cum Geminiano. C. de transact. vnde videtis hic ad tollendum dubitationes, Papa in seq. parte exprimit sigillatim ea, quæ cōcedere vult, vnde quod non exprimit hic, concedere non vult. arg. c. ad audiētiam, de dec. Ale. conf. 94. in causa, col. 2. num. 3. in 2. vol.

*Signature
ampliatio
narratio
nem
narratio
ni.*

36 Notandum tamen est quod si clare appareat, quod signatura ampliet, vel littera narrationem, partis, standum erit signatura, & Papæ concessionis, non autem partis narrationi, per tex. in d. c. inter, de fide instrum. & Fel. in d. c. super col. 6. nro. de rescr. allega. Pan. in c. 2. de træuga & pace. Hactenus de secunda parte.

Tertia pars signature.

T Ertia signaturæ pars est dispositio, & Papæ concessio, & quod ipse simpli- citer concepsit, dicendo, hatvt peti- tur, nunc sigillatim exprimit, & recenset, eaque concedere intendit primò.

*Quid no-
mine cen-
sure re-
mitat.*

Et cum ab solutione à censuris, &c. Hoc in bulla extenditur, regre absolu- uentes, & absolutum fore censentes, &c. alioqui rescriptum non valeret impetratū ab excommunicato. ca. 1. dereſcr. quid censura nomine veniat, explicat. text. in c. querenti, de ver. ſig. videlicet excommunicationem, interdictum, & suspensionem, dicam infe- rius in i. bullæ dispositionis clausula.

*In bullæ
penſions
ſcribuntur,
ut ſub ſen-
tentiis &
cenſuris
rogatur,
&c.*

Sol etiam in bullis penſionum adiici hæc clausula, ut compellatur debitor penſionis ſub ſententiis, censuris, & poenis ecclæſiaſticis, &c. & ſi iſta clausula fuerit in ſupplicatione omitta, tamen in bulla addi poterit: tum quia tacitè in his intelligitur, & qua tacitè intelliguntur, exp̄ressa cenſentur. l. cum quid. ff. ſi cer. pet.

Tum quia eſt conſuetā, & tacitè in eſt ex ſtylo curiæ, & que tacitè inſunt, veñiūt. I. le. l. ff. ſi cer. pet. & quia facile quisque re- cuſaret ſoluerē penſionem, que eſt paſſio debitoribus eius, ut ſcripsi in tract. de paciſi. poſſeſſio. num. 126.

1 Quod obſtantæ oratoris ha- *Clausula* beantur pro expressis, ſeu in toto, *pro expref-
ſis, &c.* vel in parte exprimi poſſint. Ratio- *quid pro-
ſit.* ne iſtius clausula, poterunt exprimi be- neficia omnia, & ſingula monaſteria, prio- ratus, p̄pōſitura, p̄pōſitus, dignitas, perfonatus, admiſtratio, vel officium, aliaq; beneficia ecclæſiaſtica cum cura, vel ſine cura ſecularia, & quorumuis ordi- num regularia.

2 Quia per iſtam expreſſionem nihil de nouo datur, ſed iam datum & habitum re- fertur, quod poſteſ fieri ratione huius clausula: & quando petiūtum eſt aliiquid pro expreſſo haberi: & in ſignatura dici- tur, fiat, valet gratia, ac ſi illud expreſſum fuiffe: vi docet Anto. Burig. conf. 2. viſiſt li- ris, & conf. 49. in fin. quenam refert Fel. in c. ſuper Iteris. col. 6. nro. 9. de reſcript. alioqui nil ferē prodeſſet iſta clausula.

3 Vnde ſi commendeſtur monaſterium religioſo, per iſtam clausulam poterit ex- primere in bulla omnia & ſingula, que in titulum vel commandam obtinet, que ob- ſtare poſſent huic commendæ, ac proui- ſioni, ne ſuperflue ponatur. per gl. in l. i. ff. quod met. cauſ. Bal. in rnb. C. de contrah. emp. q. o. vnde poterit quis in bulla exprimeſe be- *Bulla du-* neficia, & ſi in prima bulla non expreſſe- *plex ex v-* rit, poſterit impetrari bulla perinde valere *na ſignatu-* eius date qua fuerat prima. & hoc ratio- *ra quando-* ne ſignaturæ, in qua erat, quod poſſit ex- *confici* pediri per reſcriptum perinde valere: ſed poſſit, quod duplex bulla conficiatur vniuſ re- noris, ſcilicet prima, in qua non expreſſit beneficia, in ſecunda quod exprimant ea, hoc fieri non poſteſ, ſi prima producta ſit: quia omnis actus de primo intelligitur. l. boies. ſ. i. ff. de verb. ſigu. ca. non poſteſ de præb. in 6. id eo errant menſularij, qui hoc faciunt, & ſicut prima nō valet, nec ſecunda: niſi pri- ma ante processum inchoatū reſcribatur.

quod fieri potest, redixi infra in bullanoue prouisionis.

4. Siue obstant in toto, siue in parte: quia bonum est argumentum totius ad parrem. *Liquo devotis si de rei vend. c. Pastoratis. Si. item, cum rotum, de off. dele. vnde si aliquid obstat toti bullæ, poterit exprimi ratione huius clausulæ, vel si in parte, idem.*

5. Et nisi ista clausula adesset, si impretrans haberes beneficium, etiam modicū quinque fortè solidorum, & non illud ex-primeret, subreptitia esset imperatio, nec valeret. *c. si proponente de res. &c. si in rotu proprio de prob. in 6. quod secus est, per istam clausulam quæ hoc operatur.*

Vnū tantū 6. Advertendum est magnam fieri dispensationum rentiam, quod obstantiae habeantur pro ratione expressis: vel quod obstantiae beneficiales huius clausulæ exprimunt possint: quia ratione primæ clausule, quod sile, vnum tantum beneficium exprimi obstantiae poterit in bullæ, sed non duo: ideo si duo habeantur habeat, non valebit imperatio tertii: quia pro expressis vnum beneficium obstat: ergo illud tantum poterit ratione clausulæ huius exprimendū. m. arg. no. mgl. fin. in c. 2. de res. lib. 6.

Valor & 7. Etiam ratione clausulæ huius non poterunt fructus exprimi, nec valores illos beneficiales, quia dicantur obstantiae beneficiales, nō possunt &c. ideo utraque clausula solet apponi, videlicet quod obstantiae maxime beneficiales habentur pro expressis, seu quod ex-huius clausule.

8. Et illa dictio maxime implicat, vt non solum obstantiae beneficiales, sed aliæ: *vt doceat gloss. in lillud. ff. ad legem Aquil. Bar. in extra. ad reprimendum. in ver. & maxim.*

Duo tamen 9. Et propter clausulam, quod obstantiae beneficiales exprimi possunt duo obstantiae beneficia in bullæ exprimi poterunt, & illos sum per hanc clausulam in commendam & potest omittere postea sile, quod clausulam non obstan. si alia non haberet: obstantiae ut seruat cancella. Roma. & probatur per c. non potest de prob. in 6. & ne ad infinita trahatur. cap. 2. de res. in 6. alioqui centum potest sic habere, & dicere pro expressis habentes, &c.

10. Etnon est intentionis Papæ, vt istos plurales velut aliis beneficiis onerare. *cap.*

quia in tantum, de prob. ideo licet in signatura habeatur pro expresso, in bullæ tamen exprimi debet: vt superius scripsi.

11. Sed non ultra duo, etiam si dicatur quocunque & qualiacunque: *rescripti in conc. informa mand. &c. per hoc evitantur calamitas trapezitarum beneficiorum, qui nunquam exprimunt beneficia, putantes istam clausulam ad omnia porrigi, quod non est verum.*

12. Imo si posidens parochialem ecclesiasticam pacificè, alteram non, sed solum sibi collatam, in signatura non fecerit mentionem de pacifica, sed tantum de altera, cum Pacificum clausula quod obstantiae habeantur pro beneficio expressis, per hanc clausulam non poterit exprimitur in bullæ dispensationis exprimere parochiam infraclausulam pacificam: sic tecum ut cum tali signatura ecclesia, si illam assequaris, ecclesiam satisfactum N. pacificam & sine illa, &c. quia dispensatio ad futura, & non præterita extenditur. *c. non potest de prob. lib. 6. ideo eam exprimere debebat, vt super illa dispensaretur.* [Ideo si dicatur in signatura quod obstantiae beneficiales habeantur pro expressis, non poterunt exprimere dispensationes: ideo ego solco apponere, quod obstantiae oratoris beneficiales dispensationum & aliae quæcunque, &c. & illa claim iuuare poterit, quam notes.]

13. Præterea si in corpore, id est in petitione infinitio partis, sint aliquæ clausulæ, quæ non gravatae, sint repetitæ in hac parte: id est in dispensatione, vel ad partem (vt vocant Romani) certè non censetur concessum: licet clausulus verbum fiat, ad omnia referatur. *I. si defensione for. §. 1ff. de interrog. act. c. inter. in f. de fide in- censetur.*

14. Secus quando est limitatum: vt videamus in signatura, in qua Papa limitat, & declarat, quæ concedere intendit: ideo alia non venient, nisi vt superius dixi, *per l. in agris. ff. de acquir. rer. domi.*

15. Ita tamen clausula, pro expressis, &c. Clausula non tollit inhabilitatem personæ, vt si quis pro expressis illegitimus, vel minor, aut alium patris non volenter defecit, ut diecum do. de Rota. decis. licet personæ dicebant. in f. in not. [sub tit. de prob. de inhabilitate. p. 7.] gloss. in cl. si Romanus. de prob. Anch. tom. conf.

c. 20. riso predicto, quia haec clausula maxime ad beneficia se extendit, cum ea exprimat, & non defectus personae: ideo isti personae defectus postea ratione huius clausule exprimi in bulla non poterunt: & si exprimerentur, bulla falsa dici poterit in addendo, quod non fuit concessum.

16 Nam quamvis taciturnitatem removat, non tamen inhabilitatem: ideo non poterit opponi vitium tanquam non expressum, sed per viam inhabilitatis: re fel. ait in c. in nostra de reser. & vno defectu sublatu, alias remanet. l. si non lex. f. de her. inst. §. affinitatis. denup. in inst.

*Clausula
motus pro-
prii & pro
expressis
equipol-
lent.*

17 Insuper notandum est, quod si supplicans in signatura petat sibi de beneficio prouideri, & exprimat omnia, quae sibi obstant, & Papasignet, fiat motu proprio, tunc non est opus apponere istam clausulam, quod non obstante beneficiale habentur pro expressis, vel quod exprimi possint: quia ita clausula motus proprii habet vim istius clausule non obstant. & tollit taciturnitatem, sicut clausula pro expressis, c. si motu proprio. de presb. l. 6. abunde scripsi in forma man. in ver. motu proprio. & in ver. pro expressis. [Itulus tamen hoc habet.]

Clausula 18 Ita etiam clausula quod obstante pro express habeantur pro expressis, non tollit deficitus non intentionis, nec inhabilitatis, nec eradicat dispensationem, tefc. 10. And. in pensatio- nem.

*Expressio-
da que sunt
in benefi-
ciorum
impera-
tione.*

19 Et sic in literis gratiosis exprimenda sunt beneficia, & qualitates illorum. cap. ad aures. & si proponente, de rescr. & quod impetrans sit clericus. c. cum adeo, ibid. vel sisit illegitimus, & qualitas illegitimitatis. ca. i. de fil. presb. in r. fo. c. cum iam dudum. de presb. valor ut proxime dicā, & fructus iniuste recepti. H. & alii in c. dudum. 2. de elect. A. q. 483. de iure ad rem. c. cum in nostra de rescr.

20 Et numerus canonorum debet exprimi, quando scribitur contra numerū. c. constitutus. de rescr. ac collatio, & possessio colorata. c. gratias. de rescr. in 6. vbi gl. & c. cum nostra. de concess. presb. vniō etiam exprimenda erit: ut docet Calder. in conf. le. tit. de reb. eccl. non alienius patronatus laicorum. cap.

decessimus. 16. q. 7. & generaliter omnia alia exprimi debent, per quae redderetur diffi- cultor Papa ad concedendum. c. postulatis. in fin. ibi, de leui non concessimus, de rescripta. alia tradit Fel. in d. c. in nostris. de rescr. abunde fu- per his scripti in for. mand. in ver. pro expre- ssis. ideo hic alia non addam, ne repetitione vtar.

21 Et tenendum est, quod hac clausula Legatus solus Papa vtitur in beneficialibus, non au- clausula tem legatus vel aliis: ut scripti in d. verb. pro pro expressis, nisi Papa hoc idem expresso con- sis non vti- cedere: ut sepius videimus fieri legatis, ma- tur.

ximē reuerend. Cardin. Dom. Hiero. Ve- rallo card. excellentissimo fuit ex speciali gratia concessum, dum bellissimē legatio- nis officio in Gallia fungeretur anno 1551.

22 Iste expressiones fieri debent coram Expressio Papa, etiam in imprestione, quae fit ale- non fit cora- gato. cl. vlt. de off. ord. & ibi plenē Cav. sed no ordinario- coram episcopo, vel alio ordinario ideo taciturnitas non vitiat collationem ordi- narii, qui iam certus est, vel esse debet: se- cus in Papa, vel legato à latere. & in d. c. fin. vide alias rationes ibidem.

1 Necnon verus valor, &c. Clausula Scilicet habeat pro espresso, vel exprimi necnon ve- possit: quia verus valor in imprestione rus valor beneficii est exprimendus, cl. 1. ibi gloss. de quid pro- presb. Doct. in d. c. ad artes. de rescr. reg. cancel. sit. 6. Imo. Pap. 8.

2 Tamen per istam clausulam valet im- Valor ali- petratio, etiam si verus valor non sit ex- quis in pressus, quia hic pro espresso habetur, vel signatura in bulla exprimi poterit. gl. in d. reg. canc. 6. est exprimendus, qui non prodest ista clausula: nec recipie- ret signatura, in qua nullus exprimere- tur valor de stylo: quia Papa vult, ut verus valor exprimi possit. s. alius quam expres- sus, ergo aliquis expressus esse debet: & ita feruatur.

3 Et haec clausula solet apponi tam in signatura commendare, quam si in titulum detur beneficium: quia ubique est eadem ratio, etiam si sit monasterii commendata: ut scripti in §. volumus, de collar. in coram §. sim. demand. Apost. ibid.

4 In hoc tamen regno ex consuetudine non est nobis necessaria haec clausula, nisi quo ad stylū signature seruandū: alioquin suspecta esset signatura, si ista clausula esset in ea omissa, licet non esset nulla, quia verus valor in Francia non exprimitur, raliti dixi.

*Valor li-
brarum in-
ducatos re-
digi potest.
Et econtra-*

Valor librarum in ducatos redigi potest, & contra. **S**ed ad hanc si quis expresserit beneficium valere centum libris Paris. in signatura, in bulla autem poterit illa summa in ducatos redigi vel e contrario: vt versus valor exprimatur, ratione huius clausulæ: nā omnia in pecuniam redigi posse asserunt. doc. in singularia, s. si cert. l. i. ita. i. de fideibus. ubi magna pecunia in minimâ, & minima in interdum in maiore redigitur. l. n. & seq. c. de pondera lib. 10. ubi Jacob. Rebuffi patruus mibi manus scrivit.

6 Tamen si semel in bulla expressus fuerit valor, non poterit mutari, tum quod non licet vicariata cl. ma. de renunt. tū quod ex prima expressione intelligatur. l. bouei remuta. S. hoc sermone, ubi plenē scripti sunt, ut verb. sig. n. ri. potest, in s. de p̄r̄b. lib. 6.

7 Poterit tamen is excusari per hand
clausulam quod verus valor habeatur pro
expresso: quia quo ad hoc ut imperatice
valeat habetur pro expresso: verum quia in
bulla fuit non verus valor expressus, id est
illa falsa expressio nocebit. dicitur in exten-
sione. Et super literis de reser. nisi transcribere-
tur: quod difficile esset post processum in-
choatum, vel nisi in hoc regno ratione co-
ficiatur.

suetudinis non exprimendi verum valorem: vel nisi impetretur rescriptum perinde valere extractum ex ista signatura: & ita soleo expedire. [Notandum est quod ratione confutudinis in regno virginis sufficit exprimere valorem confutum vide licet 24. ducato. &c. quod limitatur in nominationibus vniuersitatum, in quibus est verus valor exprimendus. §. volamus. de col. in concor. scripti inq. q. tract. nomi.

Secundus casus est in unionibus, in quibus oportet exprimere verum valorem, tam beneficij vniendi quam vnitatis, ut Papa ex causa paupertatis vniare, vel recusare possit, iuxta et exposuisti, & c. vacante de preb. alio- qui imponeretur a Papae, & hoc est in regu.

cancel. statutum reg. 21. quam in situ. de unio-
nibus declarat Fel. in c. ad aures. col. vlt. deferat.
Quia tunc cessit ratio nostræ consuetudi-
nis exprimendi.

Tertius casus est in dispensationibus, in quibus etiam cessat ratio, quia non soluit annata, & quia Papa facilius dispensat cum habente beneficium tenue, quod si habeat pingue, ob id cessat voluntas dispensandi, aut saltem dispensatio est subscriptitia, quia non tam leuiter Papa dispensesset. *ca. polula. sti. de ref.* in his igitur dicere verum valorem exprimendum, licet hodie simpliciter coedetur dispensationes.

Quartus casus est, si quis impetraret duo beneficia, non posset dicere illa valere 24. si pluris essent, quia consuetudo tantum est introducta in uno quolibet, non in duobus, vel tribus. & consuetudo non potest extendi ad id ad quod non est assuetum, reg. not. Dec. i. l. de quibus de legib.]

¹ Etiam in hac lignatura solet *Classis* apponi clausula de augendo vel *de augendo* minuendo *usque ad verum valorem* *quid operatur*

rem fructuum. Quæ prodest ut ad ter-
tiam partem augeri verus valor possit, &
non ultra ride nota in l. si merces. S. vis maior.
f. locat. ego relinquere arbitrio Papæ: hoc
tamen erat de stylo curie Romanae, vt le-
gi in antiquis libris Pragmaticorū ipsius.
2. Sitamen cum ista clausula de augen- Quando
do sit alia clausula in signature quod ma- vltra tem
ior specificatio etiam fructuum fieri pos am patrum
fit ut aliquid operetur hac ultima clausu pos sim fro
la, poterit fieri expressio etiā ultra tertiam: eius auger
quia non debet esse dictio, quæ aliquid non huius clau
operetur, l. rbi gl. f. quid met. cau. & in c. so- Sule cau
litz. de maiorit. sa.

3. Et si dicatur quod fructus augeri profunt usque ad medietatem: & non exprimitur non obſt. regula, poterunt tamē augeri sicut est exprimū: quia regula non obſtat, quæ loquitur quantum exprimi possit vigore clausulæ & non in hoc caſu.
4. Præterea si dicatur quod maior & verior ſpecificatio fieri poſſit non obſt. regula, fūc eriam vltra medianam partē exprimi poſterit, cūm fit regulæ derogatum, & nihil obſt.

*Valor ut
diminua-
tur, curia-
les Româ-
non recipi-
unt & cur-*

ob est: que est si Inn. & Iulii Papæ 3. nu. 66.
Item quamvis hæc clausula de augen-
do & diminuendo sit correlativa, & in utro-
que casu operari debeat: ut probatur in l. pe-
c. de iudic. videlicet tollen. officiales tamē Ro-
manini non patiuntur diminutionem, sed
bene augmentum: quia in diminutione de-

fructus simul & separatim exprimi possit,
& sic soleo addere signaturæ ut rigor stylī
non noceat. [quando duo impetrantur
beneficia.]

10 Ideo in regno Franciae facilè (ut arbitror) expedirentur, quia augeretur pretium: nam dictum fuit, quod fructus amborum non excedunt valorem vigintiquatuor ducatorum auri de camera secundum communem aestimationem: vnde si quis velit separatum expedire, in qualibet expeditione & bulla exprimetur idem valor 24. ducatorum, ergo pretium augebitur: & sic utile erit dicanicis curiæ Romanae: sed quia non conueniret bulla signaturæ, ob id esset difficultate obtinere, nisi ratione huius clausulæ, quod verus valor exprimi possit in totum, vel pro parte.

ii Si tamen quis duo impetraverit beneficia, & duas obtinuerit signaturas, potest rursum tamen in una bulla prouisiones ambo poni, licet supplicationes sint diuersae datae, sed cuiusq; valor separatis exprimetur: & hoc vidi sepius fieri, dum tamen in bulla conueniat signature.

12 Sed si supplicationes sint æquæ principales, diuerſæ tamen datæ, & ſuper eodem beneficio: non poterit bulla expediri ſub data ultimæ coniungendo, quia ſecundas fit reformatio primæ, ſed ex prima expedientur, vel ſeconda.

13 Ut si prius impetravi beneficium S. Seuerini, & omisi exprimere, quod sit plebania: in secunda signature illa expressi, volo coniungere primam cum secunda: hoc non possum, quia ex imperfectis perfecta

*Ex auctoribus
signaturebus
imperfessionibus
etis bullis*

14 Si vero ambæ supplicationes sint e*perfecta*
iusdæ datae, & vtraq; est in aliquo defec*expediti*
ua, ac imperfæcta, sed simul iunctæ bene*non potest*
prouidet, tamē bulla nō poterit ex his ex*pediri* super vtraq; ideo datarius statuit,
quod nō cœcedatur supplicationi duplicata,
intelligitur eiusdæ data, secus si dimisæ, v*ia*
superius scripti: quia multiplex imperatio
& prouisio eiusdem beneficii fieri potest.

poter
is Sed

valore non necat, sed augere.
9 *Præterea si quis impetraverit duo be-
neſtia, & ſimil in ſignatura dixerit quo-
ram fructus nō excedunt centum aureos,
ſi poſtea in bulla velit separatum valorem
expimere, non recipietur, ſi velit dicere
tal beneficium valorem*

ut beneficium valere quinquaginta, & alterum alia quinquaginta, etiam si separatum bullæ expedientur: quia bullæ ex signatura extrahi debet, & in signatura est facta una expressio, ergo alia non siet, arg. hæc illæ S. S. forte fide ad il. edic. nisi fuerit ad iusta haec claudula in supplicatione, quod

15 Sed ex imperfectis perfectum non fit, ut docet abunde Ial. in reper. l. almonendi. col. 81. nro. 25. 4. f. de fursu rati. sexi. & ibi glof. in cibis. 7. q. i. T in d. e. q. u. r. u. d. a. n. vbi dicit ex duobus imperfectis vnum perfectum constitui non posse: si tamen secunda perfecta esset sine adiunctione primæ, bullæ ex secunda expedietur, vel bullæ expedietur ex prima, & postea altera bullæ in forma de perinde valere ad primæ confirmationem: quod erit tunc, ut dixi.

Clausula 1 Alia clausula solet inscribi in quod verus signatura, videlicet quod verus vacanti vacationis modus habeat ut pro modus exprimatur, seu exprimi possit.

2 Certum est, quod expresso uno modo Nominari vacandi non venit alias, per c. suscep. de debet tam rescript. libr. 6. Ideo cauti impetrantes dimicis per cuius beneficium certo modo vacare, cuius vacationis modus habeatur pro expresso, sed non datur pro canonico & prebenda, si non nominetur canonicus: quia posset quemcunque canonicum in illa ecclesia capere: ut dicit Stephan. in tract. de liter. grat. rubr. de modo & forma impre- triand. vers. ideo cauti.

3 Vnde si impetrat beneficium vacans per mortem, non dabatur mihi si vacet per resignationem, vel alias, nisi adsit ista clausula, & alia quouscummodo vacet, ut solet in literis Apostolicis exptimi, per d. c. suscep. tū.

Clausula & dicant abundantius infra in bullæ. ista nonne 4 Sed si quis impetrat beneficium, quod certa vacatio tanto tempore vacuit, quod de eius vero vacationis modo certa notitia non habet: tunc non est necessaria ista clausula, tanta non postquam originem vacationis impetratis habeatur. ignorat: tamen quia de stylo solet apponit: ideo si apposita esset, non vitiarer. Certus mo-

dis vacan- 5 Notandum est quod statuit Alexan. 6. dis non sit ortu designat gracie, quod clausula verior expressus in partis supplicationis non modus vacationis exprimi possit, non recipitur, quando certus modus non est expressus in petitione partis, & sic in corpore re signature: sed si sit certus modus expressus sic, & in subrogationibus, & in gratia si neurri, & vbi sit celsio iuris literis non expeditis: inferius suo loco diceretur de hac

clausula quod maior & verior. Sc.

6 Sitamea in signatura exprimatur unus modus vacandi, & ponatur clausula quod modus vacandi habeatur pro expresso, hoc nihil proderit: quia modum expressum in supplicatione oportebit in bulla exprimere, nisi conditionaliter fuerit expressus in signatura, videlicet quod forsitan per obitum vacavit, &c. & tunc per istam clausulam alius modus exprimi poterit: ut scripsi, in forma mand. in verb. aliam quancunque.

7 Præterea si in corpore supplicationis Modus sit ista clausula, quod verus ultime illius candiex vacationis modus, etiam si ex eo quaevis pressus in generalis referuatio, etiam in corpore tu-signaturæ causa resulteret, habeatur pro expresso, in bulla & in dispositione signaturæ & ad partem debet ex- (vt dicunt Romani) sit clausula generali primi reseruationem importauit. ex quauis causa continua, etiam dispositiue in literis exprimen- naliter da: ex his poterit postea in bulla exprimi fuerit ex beneficium etiam in curia vacans, vel ex pressu, alia reservatione, & debebitur impetranti: ut dixi supra in vi. de refer.

8 Si autem impetrat beneficium vacans ratione haeresis, si non sit lata sententia contra illum, dicetur in bulla impetratio prouidemus de beneficio, quod dilectus talis N. detinet, &c. & ponetur clausula vacantis, &c. sed si lata fuerit sententia à iudice ecclesiastico contra haereticum, dicetur, quod talis N. iniquitatis filius detinet, &c. & non dicetur dilectus. quia Papæ non sunt dilecti iniqui, maxime haereticci per illud, Iniquos odio habui, & dicit eum iniquitatis filium in sequendo Hebreos & Hebream phrasim. De ista impre- tratione beneficiorum quæ detinent haereticci, dicam in 3. parte, in prim.

9 Nec est opus dicere in bulla impetratio, quod sententia nulla prouocatio ne suspensa in rem transiuit iudicatam: si- cut solet dici in aliis sententiis: quia ex quo non potest appellari, non est opus illud dicere: si tamen fuerit expressum, quod sententia in rem iudicatam transiuit, non ob hoc

Ob hoc vitiatur imperatio, quia superflua non videntur. l. testam. C. de testament. & non solent quæ superabundant vitiare. l. non solent. ff. de reg. iur. Bal. in l. Gallus. §. quidam. col. iff. de liberis & posthumis.

Praxis Francie quando beneficium ipso iure vacat.

10 Hodie in Francia in casibus, in quibus priuatio sibi ipso iure, imperatur beneficium, & impetrans capit possessionem, & deinde impetrat literas falso & nouitatis, & petit ut manuteneatur in possessione saincta illius beneficij.

11 Si posidens prætensus priuatus se opponat, dicitur ei dies coram iudice regio, & probata non promotione, vel simonia, haeresi, aut alio casu priuante ipso iure, adiudicatur possessio impetranti: & ista via breuior est, quam si oporteret facere declarationem, & tres sententias de iure expectare, ut in cl. de re iud. scribā in 4. parte inferioris causis, in quibus sit priuatio ipso iure vel per sententiam.

Reservatio 12. Etiam vult Papa, ut habeatur pro expresso, vel exprimi possit verus vacandi modus: quamvis generalis reservatio, etiam clausula in corpore iuris, adesset, certū est quod beneficium reservatum à Papa non potest per alium conferri. ca. 2. de preb. in 6. & ideo exprimi debet Papæ reservatio, alioqui collatio non valet.

13 Tamen si ista clausula sit opposita in signatura poterit exprimi reservatio, etiam clausula in corpore iuris, ut quando vacat in curia. d.c. 2. cum limitatione, tamen, quā superius dixi, & licet gl. in regul. 62. cancella. dicat non esse nisi vnam reservationem clausam in corpore iuris. Philipp. tamen Probus in cap. presenti. de off. lega. lib. 6. multas alias congerit.

Reservatio 14. Et ob id fitmentio de reservatione clausis in corpore iuris: quia difficultas illis derogatur, ut scripti scripta in tract. pore iuris dereservia. aliævero quæ non sunt scriptæ in iure, licet sint conscriptæ in reg. cancella. tamen non dicuntur esse in corpore iuris clausæ.

15 Item addi solet præterquam per obitum apud sedem: quia Papa non intendit conferre ea, quae per obitum vacant in curia, ut suis ministris laborantibus in vinea

domini prouideat: & hoc solet addi in signatura, ne Papa decipiatur: aliquando hoc Papa concedit sed raro sine aliqua exceptione: vest statutum in d. cap. 2. de preb. & per Alex. 9. in titul. de deroga. iuris patr. in reg.

1 Quatenus litigiosum litis *Clausula* tum, &c. ac merita causæ & causa- *quatenus* *litigio-* rum si quæ sint, ac nomina, & co- *sum, &c.* gnomina, gradus, & qualitates iudi- cium, collitigantium, seu se molestantium habeantur pro expres- sis, seu exprimi possint: per literas latissimè exten- denda.

2 De iure prohibitus est conferri bene- *ficium litigiosum. c. si hi qui, ut iure penden. in* 6. tamen per hanc clausulam permittitur & derogatur illi text. *ut superius scripti: &* Papa confert, quamvis beneficium sit litigiosum.

3 Etiam status litis est exprimendus, & *Litis status* merita causæ. c. inter monasterium, de residu. est expri- *Feli. in c. super literis. col. 7. in 6. reg. de rescript. mendus.* videlicet in quo statu sit lis, vel an sit con- testata, aut in ea conclusum, alias non valet rescriptum: tamen hic status litis habe- tur pro espresso, vel exprimi poterit in bulla.

4 Et ista clausula operatur perinde, ac si *Clausula* omnis status causa in individuo & nomi- *quatenus,* natim esset expressus: ut concludit Domin. &c. non *Gemin. conf. 120. col. 2. quem in rescript. Gome. in reg. apponitur de terminal. q. 14. num. 7. ad hoc ut valeat hæc in rescripto, que alias non valeret, ita clau- pus ad va- catura, videlicet in mandatis: quia ea quæ de futuro sunt non pertinent ad iudicem, & sic non sunt litigiosa. l. non quemadmo- dum ff. de iud. l. i. de iur.*

5 Nomina iudicium, &c. Coram *Nomina* quibus iudicibus, vel iudice causa pendet, iudicium sicut de appellatione dicitur l. vna. ff. de li- *gradus &* bell. dimissi, & in cap. post appellationem. 2. q. 6. *qualitates* vult hic Papa haberi pro espresso, & in *exprimen-* *bullo exprimi poterit coram quibus iudi- duc.* cibus causa pendeat indecisa, siue sint se- cularies, siue ecclesiastici: & sufficit ex-

primere nomen officij, dicendo pendere processum coram gubernatore Regio, seu eius locum tenente Montipessulanis: licet non exprimatur nomen iudicis, nec cognomen: sed nomina partium, & cognomina exprimi debent: ut certus Papa reddatur: ut scripsi in §. teneantur, de coll. in concord.

6. Gradus, ac qualitates tam iudicum, quam colligantium etiam Papam pro expresso habet: gradus ac qualitates iudicū, seu colligantium an coram iudice ecclesiastico, vel laico; & an colligans sit in dignitate, vel non: itaque ista omnia vult haberipro expressis, velut exprimi posint in bullā, an pendeat coram senatu vel alio iudice.

Clausula generali referuacionem importan-

1. Et cum clausula generalem referuacionem importante ex quavis causa dispositivè vel conditionaliter in literis exprimenda.

2. Quandoque in corpore, & in narratio ne supplicationis potest aliqua elici referatio, forte, quod cedens erat familiaris Papae: & in dispositione ponitur hec clausula: tunc in bullā exprimi poterit species risuatio, sic, vel ex eo quod à non nullis asseritur, &c. quod familiaris no ster & continuus commensalis fuit, vel talis Cardinalis, generaliter referuatum existat, &c.

Vacans in curia quādo per hanc clausulam comprehendatur.

3. Vnde si clausula ponatur in corpore: & fuerit hic repetita, poterit in bullā suppleri: etiam si vacet in curia, dum tamen in signatura dicatur, quod verus vacationis modus exprimi posset non obstante regula, alioqui si haec verba non obstante regula, non fuerint adiecta, hoc fieri non poterit vi superius dixi.

4. Quia haec clausula habetur ac si specie facta esset mentio, & expressa referatio, per tex. in L. omnes. C. de prescript. 30. vel 40. anno. Bal. no. in titu. de pace Conf. in verbo non obstante, Dom. in cap. 2. de prob. lib. 6. Ias. conf. 227. col. 12. in 2. vol.

Duobus modis ex-

5. Etiam dispositivè vel conditionaliter sciendum est, quod duobus modis loqui

tur signatura, seu bullā. Primo conditio naliter, vt impetratur beneficium sancti Seuerini, cui forsan cura animarum im minet, & forsan parochialis existit, ecce naliter, id conditionaliter, vel forsan, per obitum in disponatur, & quis effectus.

6. Nam dictio forsan, vel forte, seu forsan notat dubitationem. L. omnes, i. b. Lucas. C. de decr. li. 10. l. item si verberatum. §. i. ff. de rei vend. licet quandoq; assertionem signifi cat. ca. 2. de testa. scripti in verb. dispositionem, in forma mai. in concord.

7. Interdum dispositivè, vt impetro be neficium sancti Seuerini curatum, & parochiale ecclesiam existens: vel impetro talem dignitatem, quae est maior dignitas in ecclesia post pontificalem, hoc est dispositivè loqui, ubi certò dico hoc esse, non per dubitationem, vel conditionem.

8. Vnde propter istam clausulam pos sitam in supplicatione, in bullā potero exprimere conditionaliter, vel dispositivè, & quia per istam clausulam hoc mihi conceditur: quod tamen est intelligendū, quando sic conditionaliter erat in signatura expressum: secus si in signatura esset dispositivè & assertivè expressum, tunc in bullā non posset conditionaliter fieri expressio.

9. Quia non potest à signatura recedi: tunc etiam quia minus est exprimere conditionaliter, quam dispositivè: & melior expressio & maior fieri in bullā debet, quam in signatura, sicut in instrumento, quam in primischeda, sive protocollo. L. contractus. C. de fide instru. & minus valet res vendita cum conditione retrahēdi, quam simpliciter. ca. cum Ioan. vii. etiam iurum interpres de fide instru.

10. Ideo statutum est in regul. cancella. 62. quod non detur aliqua generalis referatio dispositivè in bullā, nisi in signatura expressa fuerit: vt si quis petat beneficium sancti Pauli Parisiensis, sibi conferri, vacas per obitum talis in curia, vel obitum talis familiaris, &c. & tūc in bullā dicetur, prouidimus tibi de tali beneficio sancti Pauli vacante per obitum in curia, vel per obitum talis familiaris nostri, &c.

n. Ex

11 Et si in signatura diceretur quod vacat forte per obitum in curia, vel forsitan est familiaris, tunc si alia reseruatione yacet, ut quia est maior dignitas post pontificale, non debebitur impetranti, nec poterit exprimi in bulla: quia non venit generalis reseruationis, nisi expressam ibidem scribitur: nisi adiceretur haec clausula generali reseruationem importan, de qua supra dictum fuit. [Et de generali & speciali reseruatione dixi supra tantum de reseruatione.]

De clausula
gratificationis.

1 Et cum clausula gratificationis, &c. Quæ sic in bulla extendi solet, etiam si forsan illud alicui, seu aliquibus conferri, & de illo prouideri concesserimus, & mandauerimus, seu nos de illo duobus prouiderimus: ita vt in data pares, seu æquales exstant: & mutuo se impediunt, & propterea locus gratificationis existat, tibi gratificando eo casu Apostolica autoritate conderimus, decernentes, &c.

2 Hæc clausula solet apponi in signatura, alioquin in bulla suppleri non potest, recte dicto Iohannes Proba in c. duobus, de rescript. in addi. ad Io. Monach.

3 Quæ prodest in imprestationibus, vt si duo fuerint imprestantes à Papa eodem die: tunc attenditur is, qui fuit gratificatus, quia ambo non sunt pares ratione gratificationis, nec mutuo se impediunt. Feli. in c. R. odulph. 15, de rescri. dixi in tract. de paci. posse. in 17. lmita. Calde. con. 3. de rescri. ideo ad hoc ista clausula est utilis, nec est omittenda, si sapis: quia etiam si aduersarius prius adeptus fuerit possessionem, tamen habens istam clausulam, præferetur: quia ius habet pinguis: rescripti in tract. de paci. posse. in num. 300. in 12. lmita. c. si à sede.

4 Item prodest quando duo erant expectantes eiusdem diei, & causa pendet coram uno indice, vt Papa vnum ex illis gratifica reposit: redocet Probus in dicto c. duobus.

5 Præterea ad aliud prodest, quod scribit Caffado. in decis. 2. tit. de renuntiat. ubi dicit, quod Cardinalis de Lobo celsit canonici & præbende in favorem duorum diuersis diebus, & iuxta mortem solitum Papa eadem die signauit supplicationem

propterque, gratificauit tamen illum in favorem cuius ultimo resignauerat; ideo ratione huius gratificationis, præferendum esse censet: licet consensus Cardinalis prius fuisset praetitus pro alio, tamen ille consensus trahitur ad diem prouisionis Papæ: nam plus iuris dat Papa, quam pars resignans: ut dicit in simili tex. in c. dilectus, de offic. leg.

6 Imo nullum ius ex parte consequitur quis, sed ex superiori conferente & admittente signationem. elem. vna, ubi doct. de renuntiat.

Potest etiam prodeste ad vacatura, quædo sunt imprestantes mandata, seu expectatiuas eiusdem diei, vt is præferatur, qui clausulam gratificationis habet. ca. duobus, de rescript. lib. 6.

Alia clausula solita est poni in supplicatione, videlicet, quod literæ in forma prout in formis gratiæ simpliciæ vel nouæ expediri posse. ma. nouæ finit. &c. Aliae literæ sunt gratiæ, aliae iusti prouisionis, vt superius dixi: & quia multiplices sineutriæ sunt literæ gratiæ, Papa facultatem impetranti concedit, vt in forma simpliciæ, seu nouæ prouisionis expediantur: de his dicam infra statim in formabulle.

Vel subrogationis, &c. Vult Papa Subrogare vt possint expediri bullæ in vim subrogationis, si expedita parti: de hac dicetur in se. Et quoct. etiæ in materia subrogationis, etiam quo ad tan ad possessionem: potest enim Papa subrogare possessionem etiam quo ad possessionem. recte Feli. in rub. de rescr. col. 5. licet possessio sit facti. I. de nique. ff. exquisib. caue ma. quæ non transit nisi apprehendatur. I. cum heredes ff. de ac qui posse. Et quamus in bulla esset quis subrogatus quo ad possessionem, nisi eam apprehenderet, in hoc regnoverit manuteneretur in possessione, imo alteri possidenti adjudicaretur possessorij sententia: quia non reputamus possessorem eum, qui non accepit possessionem: rescripti in tract. de mater. poss. in ordi. Reg. & in 3. tomo nisi in locum possessoris subrogatus fuerit.

Et gratia si neutri, si nulli, vel si alteri. Concedit Papa vt possint bullæ expediri in forma gratiæ si neutri, si

Q 2

nulli & de his inferius dicetur abunde: id eo hic plura non addam, nisi quod in regula Innocentij cancella. 62. dicitur, quod haec gratia si neutri, vel si nulli, si putatur subrogatio, non debet dari nisi collitiganti glo. tamen in d. reg. Innocentij 62. dicit hoc non seruari, sed dicit se vidisse alteri non collitiganti concessam esse, & quotidie fit ratiō inferius tractabo in eadem materia.

Perinde etiam valere, aut alia dicto oratori vtiliori. Et cum haec literae gratiae sint frequentes, de his dicit, aliae sunt non tam frequentes: & vult ut si vtilius sit parti, vt etiam possint expediri bullæ in forma si neutri, si nulli, vel alia vtiliore: ideo poterit pars consulere super signatura, quæ forma sit eidem vtilior, & secundum illam expedire bullam: & quandoque partes consulunt mensularios, qui ista non semper intelligunt: ideo partes inuoluuntur maximis fluctibus, & processibus: quamobrem bonum est peritos super hoc consulere, qui pauci sunt: vidi multos amisisse beneficium ratione imprestationis nullius.

*Clausula
cum deroga-
tione,
&c.*

Cum derogatione præmissorum ac aliorum quorumcunque contrariorum. &c. Vult ut contraria non obstant, & quod in bulla his derogatur: vnde in ea dicitur, non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ vestre vel alterius ecclesiæ iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, statutis, & consuetudinibus contrariis quibuscunque, &c. vt ibidem dicetur, quæ clausula ex hac concipiatur.

*Regule de
annali
possessore
derogatur.*

Ac regule de annali possessore. Quæ vult quod si quis impetrat beneficium pacificè possessum per annum, debet exprimere nomen, gradum, & nobilitatem possessoris, & cauam, ex qua clarè posuit constare, quod nullum ius ipsi possessori competit, & infra sex menses ipsum possessorum ad iudicem euocari facere, & alia non in regu. cancella. Iuli 136. sed huic derogatur per haec verba. [Vide inferius in de-

claratione huius reg. de annal. possessio.]

Vnde si quis impetraverit beneficium, quod alias possedit sine canonico titulo: & impetrans non expresserit caussam detentionis, si fuerit derogatum huic regulæ, vt hic, expedietur bullæ sine expressione caussæ, sine derogatione huius regulæ, de qua inferius dicetur in suam materia.

Sed si quis impetraverit beneficium ab Impetrante alio per plures annos detentum, & Papa post tres annos tempus detentionis habeat pro expresso nos non obstant reg. cancel. tamen valebit illa let etiam in impetratio, nisi possessor esset triennalis: regule si quia eo casu perreg. cancel. nō debet modo derogari, leſtari possessor in possessorio, nec in petitorio, vnde non valet impetratio: vt plene scripti in tract. de pacific. poss. quidquid dicat Genu. in reg. de triennal. q. 17.

I Necnon iurispatronatus quatenus de illo existat, etiam si laicorum nobilium, & illustrium Personarum, etiam si ex fundatione, vel donatione competit in totto, vel in parte. In hac clausula debet repeti necnon cum derogatione iurispatronatus, quatenus de illo existat, &c. vt Papaliter derogaret.

2 Iuspatronatus est ius honorificum, onerosum, & vtile, competens ei qui ecclesiam construxit, dotauit vel fundauit, vel ei qui ab eo caussam habuit: prosequitur Panormi. in rub. de iure patron. & Roch. Currius in tract. iurispatro. in princ. ac Lamberti. in suo magno tract.

3 Ethoc iuspatronatus acquiritur ei, qui Quoties construxit, fundauit ecclésiam vel dotauit, & eius successoribus. cap. nobis. de iure patronatus patrum. ca. filii. & ca. pte mentis. 16. q. 7. sed acquiritur post constructam ecclesiam non acquiri. tur. & subfin. iuspatronatus. gl. in d. c. pte mentis. &c. fine reb. eccl. non alien. in 6. quia rei sacræ seruitus imponi non potest. c. significatum. de preben. Dom. conf. 32. nisi de Papæ consensu: nam alius non potest ecclesiæ seruitutem imponere, etiam si eam dotauerit: vel nisi ecclesia esset penitus destruta. c. quoniam de iure patro.

4 Quam-

4. Quamvis summi pontifices ex gratia hoc ius laicis reseruauerint, ut eos ad construendas, & fundandas ecclesiæ allicerent, [& ne à fundationibus retraheretur. It. de cernimus. 16. q. 7. c. 3. de iurepar. gl. in c. nono, 32. q. 4. [facit text. in l. 2. ff. de oper. publ.]

Papa bene-
ficium sub
iurepatro-
natus lai-
corum exi-
stens non
conservet sine
derogatio-
ne.

5. Tamen postquam laicus ius patrona-
tus competit, quia est eis à iure reseruatu:
ob id Papa non solet conferre beneficia sub
iure patronatus laicorum existentia, nisi
cum derogatione iuris patronatus: & non
est suæ intentionis, ut valeat illa collatio
non facta derogatione: ut dicit Ioa. And. se
de hoc vidisse bullam directam prælatis
Angliae alias prouisio Papæ tanquam sub-
reptitia non valet, quia crita intentionem
Papæ.

Mentio fa-
cienda nō
est de iure
patronatus
neq. deroga-
to: sed Papa & legatus iure
clericoru: suo conferunt etiā sine patronorum
consensu. c. cum dilectus. de iurepa. Ioa. de Selua in
tract. de benef. in 3. pari. q. u. iiu. 19. vnde non va-
let Papa prouisio tanquam subreptitia, si
non derogauerit iuris patronatus laicorum
saltem conditionaliter, ut hic quatenus
de illo existat, vel si de illo existat: sed vt
tutur quatenus de illo existat, ut hic conflat.

Patronus
laicus quis
dicatur.

7. Et dicitur patronus laicus, quando ec-
clesiam fundauit ex suo patrimonio, vel
ius habuit ab eo, qui eam de patrimonio
& bonis patrimonialibus construxerat. d.
c. cum dilectus. & ibi doct.

Ecclesiasti-
cus patro-
nus quis.

8. Ecclesiasticus vero patron⁹ dicitur, qñ
ex bonis ecclesiæ fundata est, vel clericus
illudius habet ratione ecclesiæ gl. in cle. vlt.
de iurepatr. Panor. in ca. eam te. & c. illud. de iu-
repar. Curtius in tract. iurispatr. in verb. ius. q.
7. Fel. in suo tract. quando literæ Apostolice no-
ceant patrōno.

Clausule
generales
ad deroga-
tionem iu-
rispatrona-
tus non suf-
ficiunt.

9. Vbi plus dicit, quod clausulae genera-
les derogatoria non sufficiunt ad deroga-
tionem iuris patronatus, laicorum etiam
si adesset clausula motus proprii, vel clau-
sula nō obstant. & alias ampliat 10. modis,
qui ibi videri possunt: & Dom. conf. 17. in q.
scimt.

Et sic existat regula, quod etiam Papa
beneficium sub patronatu laicorum exi-

stens cōferre non solet, sine derogatione:
aliōquid collatio esset subreptitia: ut supe-
rius dictum fuit: diceretur tamen ille pro-
uisus coloratum habere titulum: ut fuisus
scripti in tract. de pacif. poss. quamvis quidā
stolidi censeant contrā.

10. Quod limitatur in sequentibus casib.
Primum quando patronorum consensus
accessit: vnde solet Papa in prouisione ap-
ponere, dummodo dictorum patronorum
ad hoc expressus accedit consensus: nam
cum agatur de p̄ejudicio illorum, si con-
sentiant, non est derogandum: nā postquā
partes sunt concordes, quid ad iudicē? ut
dicit rex. in l. i. §. indeff. de noui operis nuncia.

11. Si autem tres patroni consenserint, &
duo non, solet in prouisione Papa dicere:
cum triū ex dictis patronis expressus ad
hoc accesserit consensus, que ad reliquos,
ex patronis predictis hac vice dumtaxat
specialiter derogamus: nam postquam o-
mnibus potest derogare, & aliquibus. c. pa-
storali. §. item cum rotum. de off. deleg. & ma-
xime dum maior pars consentit.

12. Etiam in hoc regno Franciæ solet Pa-
Minori nu-
pa minori numero patronorum deroga-
mero pa-
re: quamvis de coniuetudine non recipi-
tronorum
at alia derogatio de patronatu laicoru: solet Papa
in hac patria consuetudinaria: scilicet ut etiam in
omnino derogetur iurepatronatus laico-
rum.

13. Et si quis patronus Papæ sper resigna-
Bulla quo-
tionem præsentauerit, nō dicet Papa, nos modo sit
tibi, quem dictus patronus per publica in-
concipien-
strumenta nobis, &c. præsentauit, quia da ad pre-
ante vacationem non poterat præsentare: sentatione
ideo Papa dicet in bulla, tibi præsentato patroni
N. cū ad hoc dicti N. patroni per publica laici.
instrumenta expressus, accesserit consen-
sus, Apostolica autoritate conferimus: &
videatur bulla, quæ sic solet confici, ut fuit
dictum.

14. Et hæc præsentatio probatur per so-
Præsen-
lam Papæ, vel episcopi narrationem, facta no an pro-
in literis collationis, vel prouisionis. cle. v.
betur per
na. de prob. c. post cessionem. illo tr. quia vbi cō-
narratio-
stat de duabus extremis rite factis, debe-
nem Papæ
mus eriam præsumere de medio. arg. ca. cū vel colla-
dilectus. de dona. c. accedens. vbi gloss. de conuers. toris.

coniug. sed de vacatione & institutione cōstat: ergo & de presentatione debemus præsumere: & hoc firmat Fel. in d.c. post cef. flonem. col. 4. quem rel. est Roch. Curt. in d tract. sur spars. in verb. boni sicutum. g. 50.

15 Ideo qui presentationem factam non esse asserit vel negat, hoc probare debet, cum ex narratione saltem præsumatur: se-
cū si nihil esset enunciatum in literis Pa-
pæ, tunc oportet illum probare, qui
presentationem allegaret: *ri plene scripti in
tri da subla. cl. literis. in Concord.*

Iure deuo- 16 Secundò poterit Papa prouidere sine
luto Papa derogatione pro ronatus, postquam deuo-
conferti ve-
re ficia sub
patronatu
laicorum
& lapso
illis dato
tempore.

Iuta erat collatio a illum. utpote si patro-
nus laicus non præstauerit intra qua-
tuor menses, a iure illi præstitutus. e. vno de
iure patron. lib. 6. referi Staphil. in tract. de literis

gracie, de hoc modo & forma impetrandi,

verbi. hinc est quod in prouisionibus: & si

ordinarius non prouiderat: *per ca. 2. de con-*

ces. præben. & sic deuoluta erat collatio ad

Papam, eo casu nō est opus derogatione.

17 Debet ramen in literis prouisionis

Papæ fieri mentio de iurepatronatus; vt

doct. Gem. conf. 50. queritur.

18 Tertiò quando tempus patronis lai-
cis ad præsentandum à iure præfixum la-
plum est. per d. cons. & hoc est additum per
Iulum Papam modernum *in sua regu. 44.*
sed proximus casus sufficere, videbatur:
nam quando patronus non præsentauit

intrat tempus deuolutum eius ad impe-
riorem. *cl. ma. 2. gl. de supplem. neg. præcla-*

nisi dicas, quod elapsi tempore præsen-

tationis non est deuolutum ius ad Papam,

sed ad episcopum, vel alium instituentem:

quod si instituens non conferat deuolu-

tur ad alium, donec ad Papam deuolutum

fuerit: & sic duo erunt casus sic intelli-

gendo.

19 Quartò quando patroni præsen-

teruntur, sed nulliter tunc etiam valet Pape

prouisio, etiam sine derogatione, quia nō

prædicatur patronis, cum ipsi præsen-

terint, & functi sint suo officio. e. in literis

de off. deleg. & ratione prælationis & præ-

rogationis. Papa conferre potuit. ca. dudum

de pred. in 6. dixi in §. declarantes, in per. iure

Præsen-
tion nulli-
ter facta nō
impedit
collationē
Pape pre-
texit u-
ris pat. lai-
corum.

præventionis, demand. Apost. in concor.

20 Quinto secundum quosdam si bene-
ficium vacet in curia per obitum. Staphil.
in d. tract. de literis gratie. vers. 3. an sit locus, sed
contrarium teneo in iherus: quamvis hoc
sit in reg. cancel. Alexa. 5. statutum. & hoc
probatur per doct. in cap. 2. de præb. in 6. vbi
communis opinio est contra.

21 Sexto quando patroni nolunt con-
Papa pa-
fentire sine causa permutationi, poterit transmis-
siōnē
Papa etiam in hac patria consuetudinaria *consenit*
conferre. immo etiam in episcopo consulū-
tibus co-
it Dom. conf. 50. queriūr. inferius dicitur ab-
fert. *indantur in tract. de permis.*

22 Septimo quando Papa prouisionem Papa mā-
fibi retinuit in fundatione, vt in decanatu *ta sibi ob*
eccliesia Aletti dioces. Nemau. tunc iure *latrone*
suo sine aliqua derogatione confert facta prouida-
huius retentionis mentione.

23 Octavo si ius patronatus competet Iurifat.
ex præscriptione, vel priuilegio, tunc non compari-
erit illius facienda derogatio; quia non expre-
queritur ius patronatus his modis, licet scriptio
ius præsentandi acquiratur. Gemi. conf. 45. vel priu-
confuetudo. colum. 3. & Calder. conf. 19. isto titul. lego Papa
Card. conf. 69. vacante. col. 2. & Feder. conf. 65. vbi deroga-
concludit etiam legatum posse conferre,
quando competit ius laico præsentandi
ex confuetudine, vel priuilegio: hoc etiā
firmit Staphil. in tract. de literis gratie, de
modo & forma impetrandi. vers. quarto vendi-
tione.

24 Ego arbitrarer hoc casu etiam faci-
endam mentionem, qua Papa difficilius
concederet: & illa sunt exprimenda, vt per
Fel. in consfra. de res. Paul. Paris. conf. 46. vide-
tur col. 3. vol. 4. sed habita mentione in hac
patria vix conferret ratione contraria cō-
suetudinis. [Nam in curia Rom. hodie
nulla fit differentia an ius patronatus sit
quæstitu fundatione, an præscriptione. Deroga-
t. & firmat Dec. conf. 126. in canfa col. 2 nu. 3.]

25 Nonō si clericus erat in possessione par. laicorum
præsentandi, & tamen ius patronatus esset
laici, eo casu valeret prouisio facta à Papa
non facta mentione, quia possessio atten-
ditur. e. consultationibus, de iure patr. & Card. sesione
conf. 69. vacante. col. 2. postquam communis
ter habetur clericus pro patrono, ille ex-
tandi. *for*

ror communis excusat. *I. Barbario ff. de of. pre. 26* Hoc tamen casu quia mens Papæ sine expressione non est, ut conferat: ergo non valerer prouisio ratione voluntatis deficiens, & sic illi error esset, tamen mens Papæ hoc casu abest, ralibi dicam.

Dispensat Papa retineantur beneficia sub patronatu laicorum existent.

27 Decimò si Papa dispenset cum promoto ad Episcopatum ut retineat sua beneficia, poterit retinere ea etiam, quæ sunt sub patronatu laicorum: ut decisione do. de Rota decis. 331. Supposito inno. [sub titul. de preb. decis. 21.] quia non agitur de præiudicio patroni, cuin non vacet beneficium: & multa tenent facta, quæ fieri prohibentur.

I. parie ff. de his qui sunt iuri vel alieni iuri facie. I. fecus de iud. docet Saph. in d. tract. de lit. gracie. ver. quartus & ultimus casus. Plura ad hanc rem accommodata scripti, & ibi senatus scđ. in §. prefati que ordinari. in ver. viris graduatis, de colla. in concor.

Penso imponere potest Papa pensionem fine etiam consensu patroni beneficii sub patronatu laicorum existentia, & sine dispositio ad illum pertinet. c. 2. de preb. lib. 6. alias limitationes tradit Fel. in d. tra. vbi

videri poterant.

28 Undecimò poterit Papa imponere pensionem fine etiam consensu patroni beneficii sub patronatu laicorum, quia plenaria beneficiorū sub patronatu laicorum existentia, & sine dispositio ad illum pertinet. c. 2. de preb. lib. 6. alias limitationes tradit Fel. in d. tra. vbi

videri poterant.

29 Duodecimò poterit Papa dispensare, vt literatus habeat duo beneficia, etiam sub patronatu laicorum existentia, & sine duo, etiam patroni consensu: iuxta c. de nullitate de preb. si sint sub

30 Decimotertio quando Papa derogat iuripatronatus laicorum, valet pro-

uisio, quod potest, non autem legatus, vel

Derogatio alius inferior. c. dilectus. de offi. leg. c. cum dile-

a Papa tan. eius. de iurepatron. quod non solet in hac pa-

rum sit, & tria confuetudinaria.

quomodo. 31 Et solet Papa haic iuri conditionaliter sic derogare: nos iuripatronatus hu-

tus laicoru*m* iusmodi, quatenus d. ecclesia de dicto iu-

quando resit, pro hac vice derogamus, &c. licet

conditiona pars debeat præcisè, & non conditionaliter expri-

ter exprimere in bullâ: si iuripatronu*m* spe-

ter ad laicu*m*: alioq. impetratio nō valebit.

32 Aliquando videlicet conditionaliter exprimere, etiam si de iurepatronatus laicorum existat: quod est verum, quando beneficium non est referatum: sed si be-

neficium sit referatum, vel ex eo loco, quia

familiaris erat seu ratione beneficii, forte quia maior dignitas post pontificalem, nō poterit conditionaliter iuripatronatus exprimi, quia sic tolleretur referatio: ideo necesse est in his saltem casibus, ut pars præcisè dicat, an sit de patronatu laicoru*m*, vel nō sit, ut referatio possit suum sortiri effectum. ut doct. scribunt. in c. 2. de preb. in 6.

33 Idem in vacaturis, non possit condi-
tionaliter exprimi quod beneficium, ut à ris preci-
se nonnullis assertur de iurepatro. laicoru*m* debet iusfa-
cilius: sed debet præcisè dicere si sit, vel non. non propter reservationē, quæ solet dari, exprimi.
quæ impeditur ratione iuripatronatus lai-
coru*m*: ideo si hoc fuerit dictu conditionaliter bullâ erit rescribenda, alioqui non va-
lebit.

34 Vnde non valer prouisio facta à Pa-
pa, in qua sit mentio fundatoris, & iuris-
patronatus: sed non est expressum quod
effet de iurepatronatus laicorum, quia in
dubio intelligitur Papâ voluisse derogare
iuripatronatus clericorum, non laicoru*m*
vt docet Fel. in tract. quando litera Apost. colo. 3-
in 3. amplia. post Lappum. alleg. 84. Dominus
Papa col. 3. nam cum iuripatronatus ad duo
referri possit, ob id in specie narrari debet,
non in genere, alioqui incerta & confusa
est impletatio: & subreptitia, recte Odo. conf.
84 quod processus Aymo Crauette. conf. 68 propo-
natur. col. 2.

35 Item vbi est iuripatronatus, non pon-
tur clausula ex quaui causa, nec generalē
reservationem in importante: ut est statutu*m*
in reg. Alex. 6. tit. de signa gratiae.

36 Sed in Francia conlectudinaria, & in In Francia
Normania non solet Papa derogare iuri. & Norma-
patronatus laicorum: nec eius derogatio nia non de-
recipitur de confuetudine, quæ an valeat, rogatur ita
tradit Collecta. in c. ex tenore colum. 1. de con-
ripatronat. c. 2. preb.

37 Si tamen vacarent beneficia per asse-
cutionem & constitutionem execrabilis. is litigiosis
sive cap. de multa. vel devolutionem & a-
derogatur
lio quoquis modo beneficia habent posses. iuripat. lai-
foris, quos oporteat per lites expellere, corum &
his casib. derogatur iuripatronatus laico. quando si-
rum est principu*m*, ut statuit Alex. 6. init. de l. patrono
derog. iurisp. vbi etiam derogari ut, quando confertur.
Papa

Papa conferit filio vnius patroni, vel nepoti: & hoc aequum videtur.

38 Item quando Papa ponit istam clausulam cum derogatione iuris patronatus, &c. debent pragmatici Romani addere, quo ad gratia si neutri, vel subrogationis duntaxat: sed non dabitur derogatio quo ad nouam prouisionem, nisi ut supra dixi: & hoc habetur in reg. Alex. 6. ii. de signatu-

In gratia si

neutri, & subrogationis iam patroni consenserunt, ob id illis non infertur iniuria, quia presentarunt, secus esset in gratia simplicis prouisionis, laicorum. vel noue, ubi non presentassent: quod nota.

In permute-

tatione cō-
consensu patroni, alias irritabitur prouisio: quia inimicus fundatoris & ecclesiae patrōni, re-
quisitor.

alleg. 95. beneficia in sgl. in c. mō. de rerum per-

mut. in 6. Fel. in c. cūn Bertoldus. col. 5. de re iud.

Berr. conf. 273. etiam col. 1. & 2. in 3. volu. ex-
prima. & Do. conf. 45. consuetudo. Egid. de-

cis. 170. & 171. permutatio.

41 Si tamen patronus nolit consentire sine causa, poterit episcopus permutatio-

nem approbare, ief. Do. conf. 50. queritur an

Episcopus, & Stephan. in d. tract. rer. hinc est, post

Panor. in c. cūn accep. ief. n. 91. de conf. oportebit tamen prius audire patronum, & eius

recusationem ac causam.

42 Nempe resignationis approbatio ad

Episcopum pertinet, & non ad inferiorē. c. que sicuti de re permittit. Ob id poterit Epis-

copus cōferre beneficium causa permuta-

tionis cum patroni consensu etiam sine

präsentatione, que requiritur quando va-

citat per mortem: ut sicut Fel. in d. c. cum Ber-

tolodus. col. 5. de re iud. refert Curt. in tract. iuris-

patronatus in verb. honorificum. in pri-

43 Tamen de generali coniunctudine ec-

clesie quasi omnes Episcopi tales expedi-

unt permutaciones absque patroni con-

senstu, & vocatione patronorum. his verbis

ritur Egid. Bellam. in conf. 6. Factum pro par-

te, col. pen. & valer prescriptio secundum eum:

vide qua scripti infra de permitt. in 4. parte.

44 Si statuto ecclesiæ vel in fundatione

statutum sit, quod nullus presentetur ad

talem ecclesiam, vt nulli conferatur, nisi sit talis ætatis, vel presbyter, tunc nullus poterit derogare illis statutis, nisi Papa. ele. Quia coningit, derelig. do. c. Si pro clericis. de prob. li. 6. nec valebit collatio contra statuta facta ab alio quam à Papa.

45 Et id si cautum sit, quod habens illud Fundatio-
beneficiū aliud habere nō possit, tūc Papa. ni non po-
fundationi derogare poterit, non aliud. test de-
rog.

46 Nisi de voluntate patroni, tunc epi- gari sim-
scopus poterit conferre etiam non pres- patro-
bytero: ut si visum fuit Pan. in c. cum accepissent, consensu
nū. 5. de confit. ab infer-

47 Sunt tamen qui dicant, quod si sta- re, à Papa
tuta loquantur perverbū recipiat, quod contra

nullus recipiat, nisi sit presbyter, tunc
valebit collatio: fed in receptione poterit
se opponere is, qui interesse prætendit, vi-

delicet patronus, & nō recipietur sine suo
consensu: rī no. Inno. in c. quod sicut de elect.

48 Tamen in creatione pensionis à Pa-
pa facta non requiritur consensus patro-
norum: quia Papa habet plenam in bene-
ficiis potestatem. ca. 2. de prob. in 6. Felin. in d. Papa im-
tract. quando litera Apost.

49 Quod limitatur si in signatura fu erit
expressum de patronorum consensu, tūc
enim requireretur & in bulla: nam post-
quam appareat Papam voluisse illorū con-
sensum interuenire, & bulla ex supplica-
tione conficitur, ynde illud omitti nō de-
bet, alioqui bulla ex omissione reprobare-
tur: tamen consensum Papaā requirere nō
solet in hac pensione.

50 Et si quis impetraverit beneficium pa-
tronatu laicoru affectu, si in signatura ni-
hil dixerit de patronatu laicoru, postea in
bulle non poterit exprimi, etiam si vellat
dicere, dummodo patronoru accedat cō-
sensus: nā postquā in supplicatione nō est
facta illius mentio, sic in bulla non fiet, sed
poterit de nouo impetrari beneficium, vel
impetrari rescriptum perinde valere: quia
prima impetratio tanquā nulla non impe-
diat secundam. c. ex tenore de rescript.

51 Tamen sicutus in signatura dixerit si-
bi autoritate ordinaria fuisse prouisum, &
quia dubitat tale collatione virib. nō sub-
filtere, supplicat Papæ sibi de nouo pro-
videri:

Non val-
idum
bullu fa-
cienſe me-
tionem de
paronatu
si hoc non
fuerit in
signatura
expresſa.
Autorisat
ordinaria
prouisus
dicitur et
iam inſi-
ciunt.

videri: si Papa prouiderit, in bulla poterit exprimi se fuisse præsentatum & institutum: quia hoc autoritate fuit factum ordinaria, ut pote institutio. c. conquerente. de off. ord. & per totum. i.e. de infi. & in institutione plus iuris habet ordinarius, quam patronus. c. dilectus. de offic. lega.

Collatio ab 52 Secus si Episcopus prouidisset sine ordinario consensu patronorum intra tempus qua facta iuris mentium, si patroni neglexissent in tempus patr. illud tempus iuris præsentare, valebit collatio. c. illud. rbi doct. de iure patr. Pet. Patruuū va- ris. cons. 14.4. scripsit, in 4. vol. vnde si in supplicatione non fuerit expressum de

patronis, hoc etiam non poterit in bulla narrari: quia non potest addibullæ, quod non est in signatura expressum, nisi sint clausule, quæ ex consuetudine & stylo apponi solent, quæ habentur pro appofitis. l. si quis donaturus, ff. de usfruc. I. certi conditio. S. si unum nos vbi laf. & alii, si certum petat.

53 Imo si in signatura unus petat sibi prouideri, de beneficio patronato, & in dispositione est, quod dictus orator possit exprimere, an sit præsentatus, & forsan institutus: poste in bulla virtute huius clausule poterit exprimere, se præsentatum & recusatum, & appellasse, quia dubitatu[m] dixit, & forsan institutus, &c. & dabatur noua prouisio eo casu ratione illius clausulae, non aliter. Et sicut valet collatio ordinarii, si patronus non præsentauerit tempus d.c. illud. de iure patr. multò fortius valebit collatio Papæ, si non sit subreptitia, ne sit deterioris conditionis, & potestatis quam ordinarius, sed ratione maioris prærogatiæ. ca. si de præch. lib. 6. & nisi istud esset tam eu[de]s bonis & doctis, multis probarem, sed non addam lumen Soli.

54 Notandum quod si præsentatus ante institutionem ingrediatur, & accipiat possessionem beneficij, eo ipso priuatus est iure, quod habuit ex præsentatione. c. Auaricie. de elect. lib. 6. iuncta. gl. in c. fi. illo. tu. hoc extendens ad præsentationem, quam probat Barba. cons. 68. col. 2. vol. 2. Carde. cons. pen. de elect. facit. c. qualiter. de elect.

55 Quis dispositio illius texti est fauorabilis ecclesiæ, licet alias dicatur penalis,

tamen extendetur de electione ad præsentationem: vt docet Roch. Curt. in tract. iuris patr. in verb. honorificum. q. 39. licet contrarium velit tenere. Egid. Bellamera in decis. 620. c. fi. de elect. nisi fuerit consuetudo.

56 Imo si ante institutionem percepit Recipientis fructus, fit inhabilis, quia sine titulo recipit, & indiget rehabilitatio: vt inferius dicit. te instituatur in materia dispensa, per ea que not. doct. tioneum sit in c. dilectus. de offic. leg. idem dixi in eo, qui inhabilis. recepit fructus post regiam nominationem ante Papæ prouisionem, vt sit priuatus iure, si quod per nominationem habebat.

57 Vnde alia debet fieri impetratio à Papa, & debet exprimi quod ante institutionem possit benem & post præsentationem fructus receperit, & sic se intrusus, & inhabilem se reddi illius qui dicit. ideo Papa absoluere eum, & rehabilita fructus rebit. ita docet D. Probus in c. fi. col. 2. de constit. cepitante & siis qui recepit fructus non impetraverit, poterit tertius illius beneficium impetrare vacans per intrusionem. ca. cum tandem, rbi Pan. & alii de preb.

58 Et non expedietur etiam signatura iuris patro. impetranti, nisi de fructibus componat laicorum perceptis, & dimidiam partem fructuum mentio spe perceptorum cameræ Apostolicæ tradat. c. i. facit vi docet Hiero. in praxi Romane curie. fol. 44. da est nec vers. consulutus à quodam. & Domi. in cons. 106. sufficeret Super dicto, col. 3. Feli. in cap. in nostra corrola. dicere ad 2. de rescript. inferius abundantius exprimantem,

59 Nota quod in derogatione primi debet fieri mentio iuris patronatus laicorum: vt dictum fuit, nec sufficit exprimere ad quamcunque collationem, præsentationem, vel prouisionem pertineat: quia illa verba intelligenterunt de præsentatione spectante ad clericos, non ad laicos. Ioan. And. & alii in cap. dilectus. de offic. leg. Staphil. in tract. de literis gratia. rub. de modo & forma impetrandi. vers. sed dubium est, & vers. patent igitur.

60 Vbi limitat in duobus casibus quando acquisitum effet ius præsentandi ex privilegio, vel præscriptione, idem tenuit Lappus allegat. 96. beneficia. col. 1. superius scripsi in hac clausula.

R

Tertia pars signaturæ.

*Iurispatro.
nobilito
fit mentio.*

61 Solet etiam exprimi, si ad nobiles spe-
ceret; quia solet esse difficilior derogatio,
quando ad istos pertinet, ea enim quæ no-
tabiliter sunt, nisi specialiter notentur,
videtur quasi neglecta. l. item apud. §. art.
Praecor. ff. de iniur.

*Regum &
illustrium
personarū
iurispatr.
mentio fa-
cienda.*

62 Etiam debet fieri mentio regum, &
illustrium personarum: quia derogando
simpliciter iurispatronatus laicorum, non
intelligitur derogatum, sed ad reges, vel ali-
os principes pertineat. c. f. de offi. deleg. libr.
6. c. ne aliqui de priuile. ibid. & ita est in regul.
cancell. 40. declaratum. & Feli. in d. tracta.
amplia. 7. quia sub clausulis generalibus i-
stis sublimes sunt excepti, & non comprehen-
duntur. cap. sedes. de rescr. cap. de multa. de
preb. Carol. Ruin. conf. 79. queritur. ins. vol.
col. 2.

63 Vnde si prouisio à Papa fuerit facta,
non obstante iurepatronatus laicorum, si
spectaret ad Regem non valerer prouisio,
& Rex se opponere posset: vt Innoc. in simili
dicit in c. quod sicut. de elect. gl. in d. reg.
40. & Fel. in d. tract. amplia. 8. & non censem-
turi iuri Regis derogatum.

*Iurispatro.
si in curia
vacent in
ficien.*

64 Imo si beneficia vacent in curia per
regu nunc. quorum ad Regem præsentatio
quam dero pertinet, Papa ea non conferet sine Regis
gatior, etiā consensu. gl. not. inc. 2. de preb. lib. 6. Lappus
si in curia alleg. 96. beneficia. Rota decif. 266. in antiqu.
vacent bene- [sub titul. de conces. preb. decif. 46.] Curt. in
ficien. tract. iurispatro. in verb. competens. qu. 24. ibi
multa adducit: & nunquam derogatur iuri-
spatronatus Regibus competenti, etiam
si beneficia. apud sedem Apostolicam va-
cent: re statut. Alex. 6. in tit. de deroga. iuri pa-
tr. nisi illi fuerit aliás derogatum, quia tūc
expressione facta illi poterit derogari. re-
fite Peir. Paris. conf. 104. cum rescripta. m. 4. vol.

*Derogatio
iurispa. lai-
corum. si
consensus
patronorū
interuenie-
rit non-re-
quiritur.*

65 Nota tamen quod iurispatronatus
laicorum in bulla non requiretur aliqua
derogatio, si omnium, vel maioris partis
patronorum consensus interuenierit, quia
ab ordinario poterat institui sic presenta-
rus sine villa derogatione de iure. c. quoniam
de iurepar. nam quod maior pars facit ra-
tum habetur, ac si omnes fecissent. cap. cum
Beroldius. de re iudic. & in c. 1. & per totum. de
bis que sunt à maiori parte. cap.

66 Aduertendum est, quod si iurispatro- Berogati
natus spectet ad religiosos, vel ad capitu- iuri patro-
lum, solet Papa in signatura loco huius religiosi
clausula de iurepatronatus inscribere, quomodo
quod præsentatio persone idonea de an- pat.
tiqua & approbata consuetudine ad ipsi-
us ecclesiæ capitulum, dum pro tempore
vacat, pertinet: & de stylo curiae Romanæ
non apponitur hæc clausula, cum deroga-
tione iurispatronatus.

67 Derogatur etiam huic iuri si compe- Multis
tate ex fundatione, vel donatione, seu em- dis impo-
titione. c. Pie mentis. 16. q. 7. vbi gl. & c. Ex litera
ris. de iurepatr. idem si ex successione. c. con-
siderandum. 16. q. 7. c. 1. & cap. quoniam, de iure
paro. idem si competit ex donatione. c. ex
infusione tunc. c. vno. co. tit. lib. 6. vel si per
mutatione nobis competit. idem. c. nemini.
16. q. 7. & alias quomodo docunque: re superi-
us declaravi.

68 Item siue in totum competit laico, si- Iurispatro.
ue in parte: nam si laicus habeat partem iuri-
spatronatus in ecclesia, etiam oportebit propano
derogare, licet altera pars competenter ec- an deroga-
clesiae. pl. in c. vno. de iurepar. lib. 6. quamvis Rota decif. 266. m. antiqu. [sub tit. de conces. preb.
decif. 46.] teneat contra. priuam tamen te-
net Fel. in tract. quando literæ Apóst. noceant.
paro. in 6. ampliatione.

69 Et in hac patria sicut non recipitur derogatio iurispatronatus laicorum, quā-
do in solidum spectat ad eos, ita non reci-
pietur, quando competit illis pro parte: vt
vidi seruari, & scripsi in gl. vnum collatorem.
m. §. 1. de mand. Apóst. in concord. Paul. Paris. cōf.
35. ad veram. nu. 16. & seq. in 4. vol. quamvis A-
lex. 6. statuerit hoc casu derogari posse.

70 Adhac quamvis doctores afferat va- Derogati
tere prouisionem beneficij factam sine de- iuri pa-
rogatione, quando laicus ex confuetudi- semper in
ne, præscriptione vel priuilegio ius acqui- bulla sa-
fiuit præsentandi: tum quia talis non est cienda, &
patronus, licet iurispatronatus acquisive- lias mori-
rit: re docet Cald. conf. 10. concessum, hoc tit. & let.
Gem. conf. 45. consuetudo col. 3. tum quia cel-
sat ratione retrahantur à fundatione, quia
is non fundauit: docet Feder. conf. 65. & Card.
conf. 69. vacante col. 2.

71 Tamen ego in praxi non vidi fieri dif- ferentia-

ferentiam, sed semper derogationem in bulla vidi insertam, alias surreptitiam iudicatam: quia praxis has non curat subtilitates: ut supra dictum fuit.

72 Vltimò nota quod Papa solet etiam derogare fundationi beneficiorum, etiam si in illa caueatur expressè, quod obtineus tale beneficium teneatur in illo residere personaliter, & intra annum ad sacerdotium promoueri: vel quod teneatur in principio esse sacerdos, & cum illo non possit aliud obtainere beneficium.

Derogatur fundationi in specie, non ingenerare.

73 Sed non solet Papa derogare, quod derogari petitur fundationi in totum, & quo ad omnes eius partes etiam non expressas, vel exprimendas possunt enim esse tales quibus Papa nollet derogare: & hoc expressum firmitat Staphil. in d. tract. de literis gratiae. ibi supra. vers. vltimò non omittit.

74 Et sic Papæ exprimi debet, super quo petitur derogatio in specie, non in generazione confusionis vitandæ. Hactenus de iure patronatus laicorum.

Clausula de speciali ad vitam, quid denotat.

75 Et de speciali ad vitam, &c. quæ denotat impenetrantे minores & principales obtainere posse dignitates, de quib. in corpore facta est mentio, & de speciali Papæ gratia est in reg. Alex. 5. in tit. de signatura gratia, & in dispens. in princ.

Clausula quid verius expressio fieri omnium posse sit.

1 Et quod præmissorum omnium & singulorum denominationum, nominum, & cognominum, qualitatum, annexorum, sitionis fructuum de augendo & diminuendo, ordinum dependentium, annorum diocef. aliorumque circa præmissa necessariaiorum maior, verior seu amplior expressio seu specifici fieri possit.

2 Ita clausula iusta est, & summae utilitatis: nam interdum multa omittuntur in signatura, quæ non possent in bulla suppleri, si non adesset ita clausula: nec valeret impenetratio tamquam subreptitia, ideo ista clausula supplet.

Quando omnia & singula exprimuntur.

3 Primo vult quod omnia & singula verius exprimi possint: & nota quod quando omnia sunt exprimenda, ac singula, tunc

non sufficit exprimere in genere, sed debet fieri expressio cū omnibus suis qualitatibus, *mi debent, non sufficiat* & circumstantiis, per gloss. singul. in verb. omnia & singula, in c. circa de electio. in 6. Barba. *generalis expressio in c. si quis presbyterorum. col. 2. de rebus eccl. non alien. & ita geminatio multi est momenti: ut doct. scribunt. in l. balista. ff. ad Trebel. & Corse. in suo tractat. de geminatis.*

1 Denominationum. Si recte non Denominetur, fuerit denominatum beneficium in signatura, ratione huius clausula exprimi verius potest. erat sancti Petri: poterit hæc denominatio corrigi, & verum nomen exprimi: nec obest. Stichum, qui meus erit. ff. de lega. 1. vbi nominatio appellatiui nominis non potest mutari, quia fac esse, sed illud nolumus mutare, nempe si vocetur Sancti Seuerini, vt dicatur Sancti Ioannis: sed volumus quod si per errorem expressero beneficium sancti Seuerini, vel sancti Iusti, vt verum nomine & nominationem exprimere possumus, & ad hoc tendit ista clausula: nil enim est tam contrarium consenserui, quam error, qui imperitiam detegit. l. si per errorrem. ff. de turis. om. iud.

1 Nominum & cognominum. *Nominis correctio* Hæc clausula operatur, quia si quis impetraret præbendam & canonicatum vacante in ecclesia Paris, per obitum Titii, & tamen vacavit per obitum Ioannis, non debitur impenetranti: nec poterit corrigi, nisi ista clausula adfuerit, vel alia similis, videlicet quod nomen & cognomen vltimi possessoris melius specificari possit: alibi de hoc scripti post Pet. in c. significante, de reser.

2 Diuerlum est in impenetracione beneficii, in qua error in nomine possessoris defuncti non vitiat, ideo in bulla corrigi error poterit: quia falsa demonstratio non vitiat. l. falsa. ff. de conditio. & demonstratio abunde Paulus Paris. conf. 15. circa. col. 2. in 4. vol. num. 8.

3 Sedin præbendis non potest constare de corpore præbendæ, ideo est incertudo, quæ vitiat prouisionem. *capit. 1. in elect. in 6. vnde ad vitandum opiniones lolet addi hæc clausula, ut verior specifici-*

catio fieri possit nominis & cognominis,
&c. & si non appareat de morte plurium
canonicorum, nominis error & cognomi-
nis corrigi poterit: quia non potest intelli-
gi, nisi de illo: sed si plures essent vacantes
præbendæ per mortem pluriū, non pos-
set hoc corrigi, alioqui liberum esset ali-
cui, quam præbendam vellet declarare,
quod est absurdum, maxime, vbi præben-
dæ sunt inæquales, ut in ecclesia sancti Hi-
larii Pictaviensis.

*Nomen in-
perrantis
& cognomi-
men per
hanc clau-
sam cor-
rigi non
potest.*

4. Perhanc tamen clausulam non potest corrigi nomen impetrantis, nec cognomen: quia illud impetrans scire debebat, & exprimere: nec tam ita quod quis, ut nomen suum, vel cognomen ignoret, l. s. C. de hæred. inst. licet apud Plinius. lib. 7. legamus Coruinum Messalam etiam proprii nominis oblitum. Et quando constat de corpore beneficij, nomen & cognomen defuncti verius exprimi potest per hanc clausulam, vel expressio vnus: ideo hæc clausula non debet omitti.

*Nomen pa-
tronis ecclæ-
sic corrigi
non potest.*

5. Solent etiam quidam addere, nomen patroni, vel patronæ ecclæsie, seu patronorum verior expressio fieri possit: & hoc etiam bonum est, cum nomen sancti in impetratio sit exprimendum. ca-
quamus, vbi gl. de preb. in 6. tamen etiam si non exprimatur, per hanc clausulam corrigetur.

*Qualitates
in bula
corrigi
poterunt.*

1. Qualitatum. Non solum qualitas personæ debet exprimi, ut si sit Archidiaconus, vel alia prædictus dignitate. c. Ad au-
res, de rescr.

2. Sed etiam qualitas beneficii si sit curatum vel dignitas. c. cum in illis. de preb. lib. 6. & glo. in reg. cancella. 6. dicit quod vera qualitas tantum poterit exprimi, sed omnes simul non. & ita dicit se habere stylum curiae Romanae.

*Impetra-
tio bene-
ficii*

3. Et duplex est cura: ut patet per Pan. in c. dudum. nu. 9. de elect. post gl. in extraug. Ex-
terabilis, in verb. curam animalium, in extra-
Ioan. 22. scripti in tract. nominat. q. 9. nu. 47.
[Vide inferius in verb. etiam situationis, & hic conuenit.]

4. Ino si quis impetraret tale beneficium sancti Ioannis, si aliud non exprimatur;

intelligetur negatiuē, videlicet quod non sit curatum: & si impetraret prioratus, in bulla dicetur non curatus: hoc est expre-
sæ statutum in regu. cancella. 63. Inno. & nunc est repetitum in regula Iulii Papæ moder. regu. 63. Ideo non valebit impetratio, nisi ponatur hæc clausula, quod ma-
ior expressio qualitatis fieri possit, nō ob-
sta regula cancella. & tunc nō intelligetur negatiuē, sed exprimetur in bulla veritas.

*cii intelli-
getur non
curatu.*

5. Ita tamen clausula non prodest, si im-
petrans curatum minor sitz. annis, & ni-
hil dixerit de ætate: vñ in c. Super inordinata, expressio de preb. ideo ego soleo addere, quod etiam fieri pos-
et in iudicio.

6. Non prodest etiam hæc clausula ille-
gitimo, quia in supplicatione tenetur ex-
primere defectum natalium, nisi & in cor-
pore, & in his clausulis esset, non obstante
defectu natalium: vi diceatur inferioris in di-
fensa super defectu natalium: vel nisi dice-
retur quod etiam defectus natalium veri-
or specificatio & expressio fieri possit.

7. Ino per istam clausulam non posset
exprimere, quod esset de coniugata geni-
tus, vel moniali, nisi hoc expressè dictu
in supplicatione esset, & in corpore, & in
dispositione: vt docet Felin. in c. Postulasti, de
rescr. ideo soleo addere hanc clausulam,
quod defectus natalium, verior & maior
exprimitur, etiam si de coniugata, vel
moniali, vel alias quicunque etiam maior
defectus adesset, &c.

8. Præterea ista clausula non prodest. Hæc clau-
sis semel quis bullas expedierit, in secunda salu anpro-
expeditione: nam omnis actus & expres-
sæ statutum in prima, l. boues. §. hoc d'abulla
sermone ff. de verb. signif. c. non potest. de preb. quod ma-
lib. 6. ideo bonum est addere huic clausu-
lorum expressio fieri possit, e-
stionis non obstante regula: & sic placuit
Alex. 6. in it. de signa gratiae.

9. Annexorum. Etiam non prodes-
set hæc clausula, ut in bulla possint annexa
bene-

Annexa be beneficia exprimi: quia à iure regulariter beneficia quā non exprimuntur, quando sunt annexa de exprimi accessoriæ, vnum videlicet alteri, secus si possint & à quæ principaliter, dicit per illam text. inc. debent. Supero, de præb. lib. 6. Berr. conf. 2. num. 44. inz. vol. ex prima editio. Panor. & alii in cap. extirpande. §. qui verò de præb.

2. Et quia posset aliud exprimere, quā de quo prius intellexit, ideo bonum est ap ponere hanc clausulam, quod etiam annexorum fieri specificatio possit, & proderit si sint annexa beneficia à quæ principaliter: de quo vide quæ not. in tractat. de vni onibus, infra.

Expresio 3. Imo si quis impetraverit ecclesiam vni bene parochialem sancti Mauriti, quæ tamen fici non va erat annexa ecclesiæ parochiali sancti let, sed eius Iuliani, & dixerit eam vacare per affec cuit sif vni sum.

valebit impetratio, quia nō expresis par

rochiale, quam debebat exprimere.

4. Nec poterit hoc corriger in bulla, maximè post processum inchoatum, quia hæc non est prior expresio, sed alia, quæ non potest fieri: ideo noua impetratione opus erit, nisi forte hæc clausula prægnans in supplicatione scripta fuerit: & annexorum utriusque, &c. Card. in cl. per

literas. q. 17. de præb.

Maior dignitas & 5. Item ratione huius clausulæ, quod qualitates exprimi possint, non poterit principalis tamen exprimi major dignitas post pontificalem, nec principalis in ecclesia collegiata: quia est ibi duplex referatio, & illa non debetur, quando etiam prouideri le ratione mandatur de ecclesia. c. si. de præb.

6. Nec poterit extensio fieri, quæ in ali am speciem extensionis transeat, argu. l. si quis ex confessu. C. de episc. audien. sequitur Paul. Paris. conf. 42. quanum. nu. 23. in 4. vol.

Extensio quādō fieri in bulla possit. 7. Quod non procedit, quando clausula ista est et iuncta cum clausula generalem referuationē importante ex quavis causa, etiam dispositiū in literis exprimenda, &c. & hoc quando in corpore signaturæ de maiori vel principali erat expres sum, &c. in partis petitione: quia verisimile est, quod concessio ad petitionē referatur l. si defensor. §. 1. ff. de interrogat. action.

8. Imo etiam si quis impetraverit omnia beneficia, quæ talis familiaris Card. &c. habebat cum clausula, quod qualitates exprimi possint: adhuc non poterit exprimi maior, vel principalis, vel quod sit conuentuale: & iste est stylus curiæ Romæ, quia istæ qualitates specialius exprimi debent.

9. Potest tamen conscribi in signatura, Episcopus quod exprimi possit. si d. N. episcopus fu erit familiaris, & continuus commensalis alicuius Cardinalis, dum in minoribus a geret: sed non potest dici, quod episco pus sit familiaris alicuius cardinalis, cùm episcopus in ordine sit maior presbytero, vel diacono cardinali, & ideo Papa vocat se episcopum: ut patet in procœlio Decr. & libr. 6. scripsi in §. si quis verò de collat. in Concord.

1. Etiam situationis. Non poterit clausula quis ratione huius solius clausulæ, quod situationis maior expresio, &c. exprimere hanc quid profite qualitatem, quod beneficium est situm in ecclesia, in qua impetrans aliud ibidem obtinebat: quia est alia incompatibilitas, quod duo habeat sub uno & eadem tecto, c. literas, de concess. præb. ideo noua impetratione opus erit vel rescripto perinde valere, quod ex hac signatura elicit.

2. Nisi fuerit additū huic clausulæ, quod maior specificatio fieri etiam situationis possit: tunc poterit exprimi quod beneficium est situm in tali ecclesia, in qua aliud, & tale N. habeo: quod est norandum: quia ista non reperiuntur scripta à iuriū interpretibus: qui istam praxim parum nouerunt. Vides igitur, quod clausula, maior expresio fieri possit, &c. non prodest, si habetas beneficium in ecclesia, in qua aliud impetras: fecus si addas, etiam ratione situs vel situationis.

3. Expressi ergo debet, quod beneficium sit curatum, per d. c. cum millis, de præb. lib. 6. & supra dictum fuit.

4. Limitant quidam si haberet curam Cura iuris jurisdictionalem, tunc impetratio non vietatur, si illa cura non exprimatur: ut si im non est expetetur archidiaconatus, non est necesse primenda. exprimere curam fori contentiosi, quia

R 3

archidiaconus eam de jure habet. &c. adhuc, de officio arch. & hoc docet Feli. in cap. super literis, col. 5. num. 8. in secunda regula, de rescr. vbi etiam dicit illud non indigere expressione, quod à iure certum est: nempe summus Pontifex omnia iura in scrinio pectoris habet. c. i. de confitut. in 6. ergo in iure nemo potest illi imponere, maximè Iulio tertio nunc Pontifici maximo, qui in his maximè versatus fuit.

Cura fori contentioſi nō inducit incompatibilitem cum alio curato, per dictum extraua. Execrabilis, in fin. nec gratia iudicatur subreptitia, si impetrans non expreſſerit illam curiam: sed subreptitia eſſet, ſi non exprimeret eſſe dignitatem.

6. Nam confuetudo facit in aliquibus ecclesiis eſſe dignitatem, qua non eſt in aliis doſt. in cap. cum accessiſent, de confitut. & cap. de mulia, de reſcript. cautiſt eſt tamen ſaltem conditionaliter, exprimere per haec verba: cui forſan cura imminet iuriſdiſtionalis, ne de subreptitione bulla arguatur: ſi tamen archidiaconatus nō fit dignitas, non oportet hoc exprimere.

7. Ad hoc non ſufficeret exprimere curatuum eſſe beneficium, ſi eſſet plebania, qua habet ſub ſe capellas, in quibus perpetui clerici instituuntur. cap. 1. ne cleric. vel monac. lib. 6. ſicut eſt ecclēſia parochialis sancti Firmino Montis pellulani, ſed oportet exprimere plebaniam, ſeu præpotitaram, cui cura parochianorum dictæ ecclēſie, qua etiam parochialis eſtit, imminet animarum: & cuius fructus, &c. ſed forte per iſtam clauſulam, quod maior expreſſio fieri poſſit omnium qualitatū, haec qualitas plebaniae in bulla exprimi poſſet.

8. Nec ſufficeret dicere dignitatem, ſi eſſet curata, ſed debet exprimere curata, niſi per iſtam clauſulam ſuppleatur, per cap. eun in illis. de preb. lib. 6. de Rota. decif. 202 in antiqu. ſub tit. de reſcript. dec. 37.

Impetratio facia de curato ſi ſit ſimplex ratiō: Sitamen aliquis expreſſerit beneficium, cui imminet cura animarum, & tamen eſt beneficium ſimplex, non præiudicatur impetranti, quo minus valeat impetratio: quia Papa facilis concessiſſet

ſimplex, quām curatum: ideo non poteret dici subreptitia impetratio: vt docent domini de Rota decif. 502. Pape ſupplicat, in antiqu. ſub tit. de reſcript. decif. 73: per cap. cui licet, de reg. iur. lib. 6. facit text. a contrario in cap. postulatis, in ſi de reſcript.

Fructuum, &c. Etiam vt verior Differunt expressio fieri poſſit fructuum, de au- verus va- gendo videlicet vel minuendo, ſuperius lor auga- explicatum fuſt, ob id non repetam. Sed tur, vel nota, quod ſi Papa concedat, vt verus va- primatur, lor exprimi poſit, tunc poterit exprimi quicunque valor, & ad quamcunq; ſum- mā: ſecus ſi dicatur quod verior valor augeri poſſit, eo caſu augabitur uſque ad tertiam tantum partem: vt ſtatuit Alex. 6. in tit. de derogat. iuriſpatro.

Ordinum. Etiam permittitur vt ex- preflio ordinum verior fieri poſſit, dixi Ordo, qui beneficium eſſe ordinis sancti Augustini, poſſit. & eſt ordinis sancti Benedicti: hoc ergo in bulla exprimi poterit & iſtud non debet poni, quando impetratur ſecularē be- neficium, ſed tantum quando regularē, quia non conueniant ſeculari, cum nul- lius ſi ordinis beneficium ſecularē: niſi dicas, quod expreſſio ordinis fieri poſſit, ſi in fundatione requirebatur ordo ſacerdotii, vel diaconatus, & tunc huius clauſulæ nomine poterit hic ordo exprimi: no- ta quod ordo debet præcedere diocesim, ſed non ciuitatem: vt eſt in ſtylo Hier. Paul. fol. 22.

Dependentium. Aliquando be- neficium dependet ab alio monaſterio, & per hanc clauſulam exprimitur in bulla eſſe dependens à tali monaſterio. in c. cum singula, de preb. lib. 6.

Item quando ſunt plures gratiæ in una supplicatione, quarum aliqua venit limi- tate, tunc dicetur. Fiat, vt petitur, &c. in quondam forma iuris, & ſine præiudicio, & de con- ſenſu, & de vno curato, &c. vt ſtatuit. A- lex. 6. in tit. de signa, gratiæ.

Annonum. Etiam hoc verbum po- nitur, vt anni verior ſpecificatio fieri po- ſignatur, & ſi forte dixerim anno trigesimo va- ſefacienda calle MICHAELE

caſſe, nunc volo exprimere quod anno 31. hoc ratione iſtius clauſula poterit: ſed iſtud videtur ſuperfluum, quia annus va- cationis non ſolet exprimi, ſed quod nuper vacauit, &c. ſed forte anno rū impetrantis expreſſio verior fiet, per hoc verbū, menſis vero eſt exprimendus, qn vacauit in menſibꝫ graduatis deputatis, ac nomina- tis, alias prouisio eſſet ſubreptitia, ratione intentionis Pape, quia non intendit deroga- re concordatis: ut patet in iſtu deſirina, & irrevocabili conſtabilitate, ergo oportet quod Papa exprimat, qui conſert non graduato, nec qualificato ratione praeuentionis, quod illud beneficium vacauit in menſibꝫ graduatu- torum & qualificatorū, alias prouisio non valebit, per q. declarantes demand. A poſt. in cōc. vbi ſcripsi. & ibi alia videri poſſunt huic rei affinia: & ſic verior expreſſio fieri po- terit vel anni vacationis, vel fundationis, & menſis etiam per hanc clauſulam nota.

*Diocesis ex-
terior ex-
preſſio fieri
potest: &
eror in
diocesis no-
riuat.*

Diocesis. Etiā verior expreſſio fieri po- terit, nam ſi dixerim beneficium eſſe ſitum in diocesi Parifiensi, & eſt in Aurelian. potero in bulla exprimere eſſe Aurelian. error tamen in diocesi beneficij non vitia- bit impetrationem, ſide corpore beneficij conſet: ſecus eſt in errore propriae dioc- eſei impetrantis. Fel. & alii in c. ſignificante, de reſer. arg. l. fi. C. de hæred. inſtit. ſed per hanc clauſulam poſſit etiā dioces. impetrantiſ verior expreſſio fieri, ut aliiquid ope- retur. gl. in l. iſſ. quod metus cauſa.

*Clauſula
aliorū ne-
ceſſariorū
verior ex-
preſſio ſiat,
quidope-
ratur.*

Aliorumq; circa p̄missa ne- ceſſariorū verior expreſſio fieri poſſit, hæc clauſula generalis non operatur ut quodlibet verbū mutari poſſit, ſed ali- quod ad hoc neceſſariū, ut bulla valeat, & impetratio, per l. quoties primā ſi de verb. obl. nam ſi certa aetas narrata fuerit, alia expri- mi non poterit: ut ſtatuit Alex. 6. tit. de ſign. gracie, vbi plus dicit delēdā clauſula, quod aetatis verior expreſſio fieri poſſit, ſi in ſignatura ſit conſcripta: nam aetas verē ex- primi debet quia Papa infantilis nutrices dare non vult, ſed hoc relinquit matribus.

*Maior ex-
preſſio quā
preſſio fieri poſſit. Maior dicitur, ergo*

minor fieri non poterit expreſſio: vnde ſi quis in ſupplicatione dispensationis dix- erit ſe doctorem, vel nobilem, non poterit poſteā dicere ſe ſcholasticum. e. ad aures, de reſcr. vbi Pan. & alii: quia literatura & no- bilitas inducunt Papam ad diſpensandum e. de multa, de preb. que ſi ceſſent non valebit diſpensatio, quaſi ſine cauſa. c. non eſt de ro- to. vbi gl. no. nec dicere poterit ſe ſimplicem clericum, ſi prius dixerat ſe facerdotem, & ſic de ſimilibus.

Item dicitur maior, vnde oportet aliqua prius expreſſile, ideo non valeret hæc clauſula, ſi qn impetraret beneficium vacans per modū in literis exprimendū: niſi aliqꝫ mo- dus fuerit expreſſus: quia maior expre- ſio fieri debet, non tota expreſſio: ut ſupra dixi in rācandi modo, in hac forma ſignaturæ.

Maior etiam ratione fructū fieri po- Clauſula- rit, non minor: ut ſuperius dictum fuīt: de quod om- quamvis multis modis dicitur maior, ut nia mutari doceat gl. in c. lex. 2. dift. Pan. & Feli. in rub. & in poſſint no- c. ſtatutus, de mator. & obed. tamē hic accipi valer- tur maior expreſſio, id eſt magis ampla, & uberior: ergo omnia mutari non poterit: imo ſi in ſignatura eſſet hæc clauſu. quod omnia nomina, cognomina diocesis &c. mutari poſſint, iſta clauſula deleri debet: nec debet Papa eā clauſulam approbare tanquam incertam ut ſtatuit. Alex. 6. in ſuis reg. de ſign. gracie.

Itē dicitur ſpecificatio: ſignificat enim, Specifica- generaliter dictū fuīt ſupplicatione, ut in iſo & ex- ipſie redigipofſit in bulla: ſicut dicit rex. in preſio quo L. aded. S. cum quis ex aliena materia ſpecie ali- modo inel- quan ſuo nomine fecerit, ff. de acqu. rer. do. ligantur.

Adhæc expreſſio fieri poſteſt, ne ratio- Expratio ne taciturnitatis, & non expreſſionis, bulla fieri poſteſt ſi ſubreptitia, ſed non dicit quod fieri po- ſit omiſſio: unde ex expreſſis in ſignatura ſubſtantialibus non eſt omittendū in bulla, nec alia ipſa debet expediri: quia uihil eſt ex neceſſariis omittendum. I. Diuīs. ff. de m. De clauſu- integ. reſt. Aliaq; prout occurſt corrigi la in literis poterunt, ſecundum naturam & conſetu- latifimū dinem mensulariorū, & ſtylū, Cur. Rom. extenſio. Cauſula, in literis latifimē extenda, o- da quid proſit.

verbū illa rēgula. in narratiōne: *vt docet Gome. in pro. reg. Cancel. q. 6.* Tamen si in signaturā dicatur, cum derrogatiōne reg. cancel. in literis latissimē exten- da, tunc in bullā extendi ad verbū pote- rit, & derogari: *allegat Fel. in c. nonnulli, de rescr.* Etiam prodeit hæc clausula, vt si quis videat sibi utilius habere literas perin de valere, vt etiā extendi possit bullā, & cō fici, ex hoc rescripto perinde valere, &c. Alium effectum vide in bullā dispensatiōnis, in verb. ac constitutionibus, &c.

De clausula cum derrogatione statutorum quid operatur.

1 Cum derrogatiōne statutorū priuilegiōrum, in dultorū, & li- terarū Apostolicarū. Ex hac clausula eonficitur alia clausula in fine bullā posita, non obstantib⁹ statutis, priuilegiis, &c.

2 Debet tamen addi huic clausulæ cum derrogatiōne statutorum & priuilegiōrum ecclesiārum, seu ecclesiæ, etiam in confe- fectione literarū exprimendorū, &c. vt postea in bullā exprimantur priuilegia, si opus sit.

3 Per istam tamen clausulam non pote- rit expediri bulla cum creatione in canoni- cū ad effectū, nisi in signaturā sit ex- pressum: nec creabitur quis canonicus in bullā, si in signaturā hoc nō fuerit dictū: *vt scripsi in forma manda. in concord. & in it. de rescr. & per hoc vidi aliquem amisisse dignitatem, quam impetraverat: quia non fuerat in bullā, nec in signatura crea- tūræ canonicus ad effectū, & cōsuetudo erat in ecclesiā, quod non recuperetur quis ad dignitatem, si non esset canonicus: de quo ample scripsi in 8. fin. de rescr. in concord.*

4 Et si in prima bullā non fuerit dero- gatum sufficierat statutis, non poterit expediri alia bullā, nisi illam re integra quo profite. Per deroga- tionem omnia obstan- tia tollan- tur. Et si in signatu- ra fuerit, quod hæc derrogationes possint simul expediri, vel ad partem, prout utili- us impenetranti fuerit: quam soleo appone- re, vt melius & tutius parti consulatur.

5 Item per hanc clausulam omnia ob- gratia gratiæ, quæ ex narratis collegi pos-

sunt, videntur tacitè esse sublata: licet in gratiæ conceptione nihil de illis tollendis sit exp̄ressè dictum: *vt docet AEgid. Bella. decif. 333. in caussa. Card. & Feli. in cap. super literis, col. 6. num. 9. in 4. reg. de rescr.* Alia super his dicam *inferius in bullā.*

6 Adhac ista derrogatio in literis execu- toriis apposita non sufficeret, *per text. in in lumen c. l. i. in fin. de preb.* nam clausula adiecit in execu- toriis non ampliat gratiam. *Cald. appositi conf. 16. de preb. quem refert & seq. Franciſ. prodeſt. Curt. conf. 3. placet. col. 1.*

7 Etiam clausulæ appositæ in execu- tione nō ampliant principalem dispositio- nem, *vt docet Perr. Paris. conf. 54. in presenti, num. 36. in 1. vol.*

8 Ad hæc non sufficiet ista derrogatio Expressa ad regulas cancellariæ, nisi dicatur *gularian cancellariæ* vt exp̄ressè docet Gome. in pro. reg. q. 5. & seq. vbi dicit debere apponi clauſulā *cancellariæ* non obstan. reg. cancella. latissimē exten- den. vel quorum tenores, &c.

9 Etiam hæc clausula non obstan. non operatur ultra narrata. *Dec. conf. 10. viijº puncto, col. 3.* nec tollit alios defectus non expressos: *vt plenè docet Felim. in c. nonnulli, de rescr. & Curt. conf. 49. refert & sequitur Paul. Paris. conf. 1. num. 90. cum seq. in 1. volum.*

10 Item nota quod si clausula deleatur *Clausula in signaturā, illa nihil prodeſt: vnde dicūt deleta Dom. de Rota decif. 50. cancella. in antiqu. prodeſt. [Subtit. de rescr. decif. 50.]* quod si Papa ali- quam cancellauerit clausulam in decisio- ne, censetur concedere omnia, alia quæ aliás ex regulis cancellariæ per simplicem signaturam viderentur concessa quod probat. *Feli. in d. c. Super literis, col. 6. num. 9. de rescr.*

11 Si tamen reformatur signaturā cum *deletis* omnibus clausulis, non debet clausula de- clausula leta conscribi, quia pro non scripta habe- in libro p. in tetram. *ff. de his que in tetram. signaturā delent. I. fin. C. deedict. diui Adria. toll. an scribi*

12 Quod limitatur in sumpto signaturæ: *debat- nam si ex clausula mens Papæ cognoscatur, vel bulla ex hoc impugnetur, debet tota etiam cancellatio à Papa conscribi in hoc sumpto supplicationis, in quo scri- buntur*

buntur omnia verba signaturæ ad hoc, ut intentio Papæ dignoscatur: ut deinceps ex illo libro omnia extrahi possint.

13 Vnde cum Papa nollet conferre prioratum sancti Martini de campis Parisi, aliquis impetravit prioratum sancti Nicolai, qui forsan est in suburbis Parisi. hæc vera, Qui forsan fuerunt à Papa deleta, tamen bullæ fuerunt postea extorta, & in illis fuit dictum, quod beneficium erat situm intra ciuitatem Parisi, certe apparuit ex sumpto signaturæ delecta in illis verbis, Qui forsan quod Papanoluit conferre illum prioratum situm Parisi, quia iam contulerat, ideo fuit ultimus exclusus.

Signatura
cu **nulla est**
conferenda
ad reueliu-
dicandum.

14 Quod est notandum, quia debes videre signaturam, & conferre cum bullâ, & poteris cognoscere in quo bullâ excedat signaturam, sed pauci hoc intelligunt, ut verum fatetur: ideo ita scripsi: nam trapezitæ artem eorum secretam habent, quæ per ista patebit, vide quæ scripsi in gl. pro expressis, in vers. 30. in forma mand. in concord.

Signatura
predecesso-
ris non mu-
tantur à
successore.

15 Notandum est quod supplicatio signata per predecessorum non solet mutari, nec corrigitur a successore, quando sunt plura verba, quæ non comprehenderetur sub verbi mutatis: sed debent impetrari literæ deperinde valere, cu clausula rationi congruit, si quis dubitet de prima impetratio ne: nā si Papa destrueret, quæ eius antecessores statuerunt, non construtor, sed eius successor iustè comprobaretur. ca. si es. 25. qu. secunda: dixi informa manda. in concordia.

16 Nec potest successor etiam declarare non dicam mutare voluntatem predecessoris, not. in l. Pompei. §. ff. de rei vendic. & l. inter. §. 1. de verb. oblig. quia plurimum non est una voluntas. l. quia poterat. ff. ad Trebel. capit. quia, de concessio præbend.

17 Si autem omnia sunt talia, quæ com mode possunt ex verbis signaturæ, se radendo, vel addendo, & tunc addi poterunt, cum error corrigi possit. l. si librius. ff. de reg. iur.

18 Signa perpetuo, quod litera seu rasura ratiat bullam, si in loco sic suscepito, alio quinon, per cap. ex literis, & cap. inter, de fide

instru. & si litura sit, præsumitur propter vel signa bullæ autoritatem facta per officiales curiam.

riæ Romanæ. capit. si. pbj. no. de crimine falsi. hoc exp̄s docet Aegid. Bellameram in ca.

in memoriam, col. 3. mis. disl. & poterit quis

Rome sciscitari, an hoc fuerit ab illis fa-

citum, si de hoc dubitetur.

19 Etiam contra reges & principes, vel Cōtra prin magnos duces non dantur literæ à Papa cipes non sine signaturæ. vt docet Provincial. fol. 20. ver- concedun

si. contra Reges, vt in aliquo eis deferatur. ca

ter literæ

si. de off. deleg. in sexto. fine signa

zo Præterea quando prouidetur à Papa tura. de beneficio ad collationem inferioris epi- In bullanō scopi spectante, quamvis in supplicatione soler exprimatur collator, in bullâ tamen non fo- mi collator let exprimi, nisi in vniione perpetua, alias nisi in vno vnius effet subrepititia, non enim est dubiu ne. quin Papa saltem cum maiori difficultate fecisset præiudicium perpetuo collatoris. c. super eo. de off. deleg.

21 Idem si quis haberet priuilegium cō ferendi, nam & tunc illius mentio erit habenda per notarium. in iusta. per Fel. drescr. Ideo cum ad Hierosolymitanos spectet collatio ex priuilegio, hoc exprimi solet, & in noua prouisione (vt in bullâ videre est infra) solet exprimi collatio alterius seu prouisio.

1 Datum apud, &c. De hoc dicam Ultima inferius in bullâ. Ita est ultima pars signaturæ: de hac data scripsi in forma mand. in fi. tura. in Franciæ concord.

2 Quæro, an soli signaturæ credatur? breui resp. non esse credendum, vt statutatur in reg. 25. cancel l. m. 8. quia ibi signatura ante confectionem literarum vacatur in formis: & hoc est hodie repetitum in illa reg. canc. Iulii Papæ 3. reg. 28. quod iudices non debent iudicare secundum signaturæ sed iuxta bullam.

3 Quia quemadmodum scheda notarii Bulla ex non redacta in formam instrumenti non fa- signaturæ cit fidem, quo usq; fuerit de iudicis man extrahido in mundum, & ad longum redacta. l. tur. contractus, & ibi Paulus Caſtren C. de fide inſr.

4 Vbi plus dicit, quod si pars prius producat protocollum, non sufficit ad fidem faciendam, quia non est scriptura mun-

Tertia pars signaturæ.

da, nec extensa: sed requiritur ultima scriptura extensa, in qua actus ad longum deducitur: sic potest dici de signatura & bullâ, ut primo bullâ sit producenda: & fide ea dubiteretur ad signaturâ, ex qua extracta est, tanquam ad protocollo recurramus.

Casus in quibus signaturæ creditur.

5 Primo fallit quando approbata per librum registri signaturarum fuerit, quia tunc facit plenam fidem sicut notarii protocollo. *tex. in an. de tabel. S. f. col. 4.* & eo casu habeo sumptum, & valebit quod ad probationem: nam ex stylo curiae Romanae gratiae Papæ possunt ex registro sumi, & aliter probari, quam per literas bullatas: ut haberetur in proclamatio Sexti Decretalium, & hoc expressè docet Antonius Burrig. in cons. 2. quod est reperitum cons. 49. *risis literis. col. 2.*

Signatura quando ap-
probatur ipso
casu.

6 Et isti registro ex stylo curiae Romane nihil addi debet: & hoc etiam voluit Data-rius Papæ Pauli iij. nec dies in eo scriptus mutari, & quod probet, consuluit Paul. Caltr. cons. 344. *in praesenti. in i. vol.*

7 Secundo restringe quando alio modo fuerit approbata, & alius adminiculis fulcita, ut pote per mefularios expertos, qui depofuerunt eam bonam & secundum stylum curiae Rom. conceptam. *arg. l. instrumen-*
tum. C. de prob. vbi creditur scripture pri-
natae, si iuuetur alius adminiculis, & multo
fortius signaturæ.

8 Practica ergo est in Francia, quod si non possum obtinere bullam obstante legitimo belli vel alio impedimento, ut impetrè literas Regias, per quas impedimentum narrem, & petam mihi concedi, ut liceat approbare per experientes, dictam signaturam: & verificari, & concedi solet obstante & constante impedimento: & hoc vidi saepius fieri, & hoc quandoque etiam sine litteris per supplicationem, quando est notorium impedimentum, sed alias concedi non debet: & de ista approbatione traduntur interpres, in anhen. si quis in aliquo. *C. de edend. maximè Purpur. & interdù*
vidi Cardinales quosdam approbare hanc
signaturam, & permittere, ut ex sola signa-
tura recipi fructus possit, quod non po-
test fieri: unde intrusus est, qui hoc facit,
nec iste Cardinalis potest legem superio-

Approba-
re signatu-
re quando
& aqui-
bus fieri
posse.

ris infringere. *cl. de el. sed mereretur priu-*
ri, qui hoc faceret, quia vult se constituere
supra summum caput.

9 Tertiò fallit, quo ad conficiendam bullam signaturæ creditur ad hoc ut bulla ex hac conficiatur, sicut ex protocollo notarii instrumentum conficitur: alias bulla confici non posset: nam Romæ abbreviator solet signaturam ad verbum describere in uno libro, sive ea dubitetur, ad illum librum recurremus tanquam ad prototypum, ut firmit A. de Butr. *d. conf. 2. viii. col. 1.* vbi dicit, quod quando aliter est sumpta minuta per vicecancellariū, & magis strictè, vel largè, quam fuerat à Papa concessa, tunc recurrendum est ad originale, per c. quoniam contra de prob. idem repetit. *conf. 49. viii. literis.*

10 Et ideo fuit iudicatum in hoc senatu *Arestum pro signatura contra bullam:* nam in si- gnatura erat concessio beneficii, protulit *racontra* quod non esset de collatione Episcopi *PL. bullam.* Itauensis, expedita erat bulla sine illa clausula, sed producta fuit signatura con- tinens istam clausulam, prouidò quod: *on* esset, &c. & probarum beneficium esse de collatione episcopi Pictauien. certè fuit iudicatum pro signatura, ut non valeat collatio, licet in bulla nihil dicatur, quia signatura statut quod ad contenta in ea, & plus quod ad hoc, quam bullæ, ut prædicti: nam signatura quod ad se, est gratia Papæ perfecta: *ris. tex. in ca. institutionis. 25. q. 2.* Rota decisi. 882. nota. quod vbi gratia, in an- *Sub illi. de rescripti. decisi. 87.]*

11 Quarto tempora consentientib. *par-*
tibus, quæ si velint ex signatura, quod pen-
sio debeatur, vel credatur, exigi & credi
poterit: riscripti in tract. de pacifi. poss. in nu-
157. quia quilibet potest renuntiare priu-
legio, in fauorem suum introducto. l. pen-
C. de paci. & hoc quotidie fit: re dicit in fini-
litex. in l. cerii conditio. S. finummos. f. si ceri-
pet.

12 Quamuis d. Probus in ca. tibi qui in ad-
dit. ad Ioan. Monac. num. 13. de rescript. teneat
contrarium, dicens esse scripturam pri-
uatam, ideo non facere fidem, nisi in can-
cellaria: ut super ea sumatur per officiales
curiae

Curiæ forma, quæ dat esse rei, & eam conservat inesse: absurdum enim esset secundum eum, si hoc esset per partes remissibile. *I.nemo ff. de leg. 1.*

13 Allegat simile de excommunicatio-ne: sicut enim excommunicatio partium conuentione tolli non potest, nisi absolu-tio sequatur. c. iñ desideres de sent excom. Io-an. Monac. in cap. quicunque. col. 2. illo tit. in 6. hec d. Philippus Probus in d. c. tibi.

Partes potest 14 Ego vero dico, quod si partes velint signaturæ ei stabitur: nam cum par-tes sunt concordes, quid ad iudicem? quid enim aliud agit prætor, quam ut contro-versiam dirimat? *I. S. inde ff. de noui oper-nunc. & iudex non supplet in his quæ facti sunt. I. vnic. C. que desunt aduoca.*

Partes vni-
testi credi-
re possunt
ma odioso. 15 Et hoc est introductum in merum fa-uorem partium, & principaliter, ergo illi fauori renunciare partes possunt. *I. pen. C. de past. possent enim partes credere vel o-dioso, vel mediatori, seu alteri testi inhabili- li. S. Quoniam verò in aub. de testibus. col. 7.* multo fortius poterunt credere signa-tore.

16 Item probatio imperfecta potest red-di de consensu partium perfecta. *I. fi. C. de testib. & vni testi credere potest pars, licet alias non creditur. I. Theopompus. vbi plen. Bart. ff. de dote. preleg. Felin. & alti in capit. ve-niens de testib. etiam sine iuramento. gloss. in l. ff. de servis.*

Super dampnum 17 Imò possunt facere partes, vt dicto al-uis dicto al-terius partis credatur super damnis & in-terelle: *Et Bart. firmat in l. fi. ff. de prætor. stipulatis credi po-* & in l. insurandum quod ex conuentione in princ. ff. de iure iur. sequitur Ias. in repetit. *I. ad-monendi. col. 90. nu. 200. ff. illo tit.* & vt testi e-tiam infami adhibeatur fides. authen. si quis testibus. *C. de testibus. facit gl. sing. in aut. de testibus. S. & licet in gloss. & supplicis. vbi multa addidi. col. 7. doct. in cap. caussam. illo titul.*

Signatura 18 Et signatura non dicitur simpliciter non dici-
tur scriptu-rapruata. Et signatura non dicitur simpliciter per officiales Roma, curiae, ergo non est priuata, sed publica, & si priuata esset, non signaret eam Papa, & signando videtur tacite man-dare, vt literæ hant secundum signaturam;

nam postea Cancellarius scribit per quem fieri debeat minuta, postea ingrossanda. His verbis vtitur Nicol. Milius in reper. in verb. gratia Apostolica q. 36. & quanvis esset scriptura priuata, tamen ex conuentione partium faceret fidem inter partes: vt plenè probat Ias. in l. admonendi. col. 40. nu. 101. cum seq. ff. de iure. reprobando. Inn. & alios contrarium tenentes.

19 Nec refragatur d. l. nemo potest ff de leg. 1, quia intelligi debet de legibus intro-ducentibus solennitatem vel ius publicū, quod per partes non possit renunciari: se-cus si ius aliquid in fauorem partium introducat, tunc partes illi poterunt renun-ciare: nec ob et allegatio facta de excom-municato, quia excommunicatio non est in fauorem partium introducta, cùm sit medicinalis. *ca. i. de sent. excom. lib. 6.* igitur partes non possunt eam remittere, lecus in signatura, vt possint illi credere, si ve-lint: sicut possunt statuta etiam à Papa ap-probata reicere, si in suam tendant utili-tatem. *gl. & doct. in c. cum accessent. de const.* & in c. 2. de verb. sig. in 6. [Et in facultate partium non est, aliquem excommunicatum absoluere, sed eius qui ligavit. *I. si puelle ff. de spons. sed credere alteri possunt, vel dis-ponere. vel per se credere. I. Theopompus. ff. de dote preleg.]*

20 Quinto fallit vt probet contra sup-plicantem, qui eam dedit, vt postea per illa probat: con-præsumptiu[m] probetur, quod beneficium tra-suppli-vientis impetravit: & ita seruat Rota, vt docet Dom. Gome. in qu. 5. in commentariis suis super regul. de imperia. beneficii viuentis, & pro hoc est text. in l. cum precium. C. de libert. cauf. vbi statut confessioni supplicantis in eius pra[i]udicium.

21 Et sic ex contentis in signatura iudi-caripotterit impetrans, forte si dixerit va-casse beneficium in mense graduatorum, ergo probabit graduatis esse affectum: vel si dicat se obtinere beneficium, ex hoc condemnari poterit, quod in signatura di-cit nec poterit pro parte iuuari signatura, & pro parte non, postquam eam impe-ttauit.

22 Sexto etiam si mea signatura per fiat,

Tertia pars signaturæ.

signata sit. & tua per concessum, ego præferri debo, & illi signaturæ statut regula 31. cancel. vbi abunde scribitur: & superius dixi rationem in 2. parte.

Per signaturam quæ fieri possint.

23 Septimò si petatur aliquem in religiosum recipi, ac sibi de ecclesiastico beneficio prouideri: per simplicem signaturam fiet receptio, vt pater in reg. cancell. 55. & alia multa sunt, quæ per solam signaturam fieri possunt, quæ forte alias scribam.

[Octauo ex voluntate Papæ, vt si in ea dicatur quod stetur soli signaturæ: & plenam faciat fidem, tunc per se faciet fidem. rino. doct. in cap. cum dilectus. de fide. instru. per illum. tex.]

Concessio
pape facta
in signatu-
ra secun-
dam par-
tis suppli-
cationem
intelligi-
tur..

24 Notandum est quod concessio facta à Papa in signatura, intelligitur secundum partis supplicationem c. inter dilectos. §. ce- terum. de fid. instr. nam responsio intelligi debet secundum interrogationem, l. si de- fensor. §. quia interrogatus. ff. de inter. act. pul- chre Dec. conf. 33. viso punto. co. 1. & conf. viso. conf. co. 3. n. u. i. vers. secundū presupponendum. & Sozi. cons. u. 2. viso processu. col. pen. & vlt. in 4. vol.

25 Et quando supplicatione est certa, & li- mitata, & responsio ambigua: responsio & concessio declaratur, & intelligitur secundum supplicationem Bari. in l. si quis intentione. in ff. ff. de iudic.

26 Ex quo infertur quod si quis petat absolui à duabus excommunicationibus, & Papa dicat, fiat, vt petitur, videtur ab illo duab. absoluere, secus si vna tantum fuit expressa. arg. c. fedes. de res. Panor. in c. cum pro causa. in gl. vlt. de sent. excom.

27 Item si in signatura petatur, quod qualitas beneficii habetur pro expressa, vel aliud: & Papa signet, fiat, vt petitur, ya- lebit gratia, ac si qualitas expressa esset vel aliud exprimum. Ant. Bur. conf. 2. visitis literis. col. 1. quem refert & sequitur. Fel. in capit. super literis. col. 6. reg. 4. num. 9. de rescript. alias si expressio qualitatis omittatur, gra- tia est nulla. cap. Ad aures. ibidem, vt suprà scripti.

28 Etsi qualitates non sint expressæ in signatura conditionaliter, vel affirmatiue, in bulla fiet expressio negatiua, videlicet

talis imperauit beneficium sancti Pauli, tratio si fin non exprimens esse curatum in supplica- plex fuit
tione, in bulla dicetur beneficium sancti explesia. Pauli non curatum, per reg. Inno. 63.

29 Illa tamen regula non habet locum in dispensationibus, in quibus si non fiat dispensatio ejus nullum. ca- la, in qua non figura impre- dispensatione: ideo non valebit dispensatio in qua aliquis narravit se obtinere benefi- cium sancti Pauli, nec negatiue dicetur non esse curatum.

30 Et si pars narret beneficium vacasse Cōcessio ad certo tempore, videlicet in mense graduau- temporum, & petat sibi conferri: & Papa dicat, titius ne- fiat, præsumitur facta concessio cum eodē fersur. tēpore. per text. ar. in l. quero. §. si. de. edil. edit. Bald. in l. i. col. pen. num. 13. C. de. edil. actio. sic consuluit Dec. conf. 103. in casu. col. pen. in 3. vol.

31 Etsi quis porrigit principi supplica- Principes tionem multa petendo, si princeps simili- citer describat, omnia concedere videtur: concedebit. vi. conf. 80. confirmanda. Idem simpliciter videtur decidere in simili casu Alexand. in omnia pen. conf. 84. in causa vertente, num. 4. col. vlt. in 1. re videtur. vol. & conf. 94. in causa num. 3. in 2. vol. & plura cumulat Hipp. conf. 75. Clementissimi, nū. 8. cum sequ. sicut quando plures postulant a- liquid, & Papa simpliciter concedit, nem- pe omnibus concedere videtur: quia non est ratio cur vni potius, quam alii conce- dat. arg. l. cian. vnu. in princ. ff. de bon. auth. iud. poss.

32 Sed si petam bullam reformari, ex Reformatio- vna causa & ratione vnius defectus & dicatur, fiat: non intelligetur ex alia causa, vel defectu, per d.c. inter. Fel. abunde in c. Super li- teris. col. 6. de rescript.

33 Fallit quando Papaal limitasset, vel cā- cellasset aliquam partem, tunc enim con- cessioni limitata stabitur. Panor. in d.c. inter. col. 3. per illum tex. de fide. instr. unde quando petitio indeterminata fuit, vt pote quia pe- titiū secum dispensari de non promouen- do, & concessio fuit determinata, vt pote de non promouendo ad duos annos, tunc concessio attenditur. Panor. in capit. 2. de cancell.